

Джордж Алек Ефинджър
Спиране на сърцето

В съседните градчета като Бог и Лийпър продължава да се говори за „Убийствата в Гримидж“. Но в самия него обаче отдавна не се споме-наваше нищо за това. Тези произшествия се бяха случили преди много време и оттогава много събития са изтекли и много хора са напуснали Гримидж или белия свят.

А трябва да се спомене, че Гримидж е едно от най-затъntenите се-лища не само в Пенсилвания, но и в цялата страна. В него дори няма приличен търговски център, където човек да напазарува направо от ко-лата си и където, ако пожелаеш да научиш дъщеря си да паркира пра-вилно своя мустанг, ще ти се наложи да излезеш на десетина мили и ед-ва тогава да намериш прилични жълти линии.

Такива са нещата днес, а преди петнадесет години са били още по безнадеждни. Сега поне наблизко минава федералния път, но входът до градчето е така дяволски разположен, че идващите трудно го виждат след края на надлеза. Само табелата с надпис „ГРИМИДЖ“ и червената стрелка подсказва за съществуването му. И разстоянието от нея до откло-нението е толкова малко, че колите не успяват да забавят скоростта си и отминават. Освен това един храст е израснал точно пред знака и закри-ва втората сричка. Нищо не показва, че хората по поддържане на феде-ралните пътища поне веднъж са се постарали да го подстрижат и да осиг-урят чист хоризонт за профучаващите погледи.

Така, че пред обикновения човек има две възможности: или да знае накъде отива и да търси усърдно отклонението или да попадне там по някаква глупава случайност. И в двата случая си заслужавате нещата ко-ито ще изживеете.

Длъжен съм пак да повтора: така е днес, а преди петнадесет години е нямало на разположение дори този неясен и полузакрит зелен надпис. Единственото което можеше да направи тогава един изморен търговски пътник, бе да спре при някой фермер и да попита за пътя.

– Да – отговори този фермер, – има наблизко подобно градче, на осем или десет мили разстояние, но не мога да се спомня дали така се казваше. Карайте оттук и ще стигнете до него.

Фермерът замълча и се занаслаждава на объркания и нещастен вид на уморения човек.

– Лесно ще познаете градчето – продължи фермерът бавно. – На площада, в центъра, има топ. Наоколо по фермите няма нито топове, ни-то нещо подобно.

Фермерът търпеливо изчака търговския пътник да се качи на праш-ната си кола, да потегли към Гримидж и едва тогава се захили.

Но поне дадената информация беше точна. Тогава, преди петнадесет години, Гримидж бе разположен на около седем-осем мили от фермите. Търговският пътник нямаше никакви проблеми повече и пристигна безпрепятствено в градчето. Нямаше нито мотели, нито Холидей Ин, нито Къдлитри Корт, нито Хауърдз Джонсън. Единственото, което можа да го зарадва бяха малките магазинчета по Ридж стрийт. Но понеже беше след шест часа (а в събота след три) и те бяха затворени, той нямаше къде да попита за някой хотел. Тогава се отправи към вагона на мисис Пъркинз, където се принуди да влезе.

Вътре в тази закусвалня се носеше лека омара от дима на загоряла мазнина. Иначе изглеждаше достатъчно приятно място за кратка почивка. Съдържателката ѝ нямаше достатъчно време и средства да се занимава с украсата на вагона-ресторант и в крайна сметка помещението изглеждаше доста неуютно и неприветливо, но в никакъв случай неинтересно. Търговският пътник, след продължителните часове прекарани зад кормилото, я намери за почти освежаваща.

– Какво ще поръчате, сър? – попита сервитьорката.

Той я погледна с изморените си очи. Момичето бе младо, на възраст ученичка от горните класове, която работи в свободното си време да препечели някой и друг долар за филмовите си списания.

– Мога ли да погледна менюто – попита той.

Момичето кимна и се протегна край търговския пътник с цел да издърпа листа с менюто от мястото му зад контейнера със салфетките.

Вагон-ресторантът на мисис Пъркинз по нищо не се различаваше от множеството подобни заведения разхвърляни навсякъде из Америка. И в това до известна степен се криеше техния чар. За търговския пътник бе нещо като условен рефлекс да си поръча къс печено месо, картофено пюре, зелен грах и накрая чаша кафе. Той винаги внимателно изучаваше менюто, но си поръчваше винаги едно и също. А жена му, когато излизаха заедно вечер в Страудбърг винаги предпочиташе патладжани Пармезан, докато синът му – чийзбургер. Но винаги, винаги имаше нещо възбуждащо, екзотично и изпълнено с копнеж чувство на надежда, че някой ден ще открият нещо изключително в обикновения лист на най-обикновеното меню. И често се чудеше, дали, ако това се случи, би се осмелил да си го поръча.

Няколко минути по-късно сервитьорката поднесе поръчаното блюдо и той измънка нещо като благодаря, но момичето не се отдалечи – стоеше близо до кабината и мъжът започна да се пита, дали не е сторил нещо както не трябва.

– Вие, изглежда, за първи път идвате в града ни? – поинтересува се тя.

Той я погледна и не каза нищо.

– Попитах ви, защото аз познавам всички в Гримидж – продължи тя. – Той е малко градче.

– Да – каза търговският пътник, като дъвчеше бавно храната си, – така е, идвам тук за първи път.

– Да не сте случайно от Ню-Йорк?

– Не, Страудбърг.

– О! – тя се завъртя малко нервно и търговския пътник бе готов да се закълне, че ще го попита още нещо. Както бе успял да прецени, девойката бе доста хубава и привлекателна независимо от незрялата си възраст. Косите ѝ с естествения цвят на свеж морков бяха стегнати в две къси плитки. Но лицето ѝ бе толкова лишено от запомнящи се черти, че трудно можеше да се опише. Тя говореше с нисък и дрезгав глас, който бе до известна степен неприятен.

– Работа ли имате в нашия град, сър?

– Не, просто минавам и реших да зърна какво представлява.

Момичето го изгледа втренчено, след което се засмя.

Търговският пътник се усмихна.

– Чудя се, обаче – заинтересува се той. – Дали мога да се настаня в някой хотел наблизо. Не се чувствавам добре, че да карам през нощта.

– Хотел няма – отвърна сервитьорката, – Но ако наминете към леля Роужи, може би ще намерите свободна стая за гости. Тя обикновено подслонява пътниците.

– Тя изглежда ви е роднина.

Момичето поклати отрицателно глава.

– Ние я наричаме така, а иначе е прекалено стара, та да бъде нечия леля.

– Добре – каза мъжът, – може да опитам. Бихте ли ми посочили, как да стигна до там? Ако имате нужда, може и да ви откарам някъде.

– Не, благодаря за предложението – отговори девойката. – Трябва да остана още малко тук. Но защо не изчакате изчакате още няколко минути. Скоро очаквам да се появи Стария мъж Дарфи, който пристига тук горе долу по това време. Той може да ви заведе там. Леля Роужи не обича да подслонява който и да е, но ако чичо ми ви заведе и Вие кажете, че аз ви изпращам, предполагам, че нещата ще бъдат наред.

– Стариият мъж Дарфи ли? Ъ?

– Да, той – потвърди тя. – Хапнете още едно парче пай, докато

чакате?

– Права сте, дайте едно парче пай – каза търговския пътник и въздъхна. – Е, щом ще чакам този старец, да ме заведе при леля Роужи, защото не ми разкажете, какви обичаи имате тук?

Сервитьорката се усмихна.

– Благодаря, но градчето ни не е много голямо, не забравяйте това.

– Така е – съгласи се той, – не е много голямо.

Тя отиде зад тезгяха и донесе парче ябълков пай и още едно малко кафе.

– Сега ще ви напиша сметката, мистър...

– Нюбай – каза търговският пътник. – Името ми е Нюбай.

– Прекрасно – зарадва се момичето, – аз пък съм Лорън. Желаете ли още нещо?

– Като Бейкол, нали? – попита той.

– Нещо подобно – каза тя. – Само че фамилията ми е Кромбъргър.

Тя постави сметката до чинията и отново се отдалечи, но този път изчезна в кухнята. Нюбай изяде десерта си бавно и се чудеше дали би могъл да напусне този вагон и да отпраши по пътя, без да се прави на глупак. Той бе заплел цяла мрежа от ангажменти с това момиче и сега щеше да му бъде доста неловко, ако й каже, че си тръгва. Засмя се със сарказъм на собствения си идиотизъм. Сигурно никога повече нямаше да види Лорън Кромбъргър и въобще имаше ли значение, какво би си помислила тя за него. Той трябваше да си плати сметката и можеше да напусне без да каже нито дума повече. Или да изчака този стар мъж Дарфи. Дразнеше го някакво любопитство.

Търговският пътник бе изял пая си и тъкмо отпиваше последната глъдка на поистиналото си кафе, когато вратата се завъртя и отвори. Един невероятно занемарен мъж влезе във вагона. Нюбай не се усъмни, че това е стария мъж Дарфи, който щеше да го заведе през мрачните огласяни от щурците пътеки на Гримидж до мистериозната къща на леля Роужи. Ако този човек беше някакъв знак, помисли си Нюбай, умореният пътник би могъл да бъде посъветван, да хвърли камък по стъклото и да прекара нощта в окръжния затвор.

Старият мъж Дарфи вероятно не беше толкова стар. Нюбай прецени, че е някъде между петдесетте и шестдесетте. Дългата му сива коса висеше на мазни кичури зад ушите и се разстиляше по яката. Лицето на Стария мъж бе дълбоко прорязано от бръчки и покрито с гъста и четинеста брада, а напуканите и отекли устни създаваха впечатление, което едновременно бе и отблъскващо и жалко. Очите му бяха почти закрити

от торбичките около тях и той впери поглед в търговския пътник през червинакавите им воднисти цепки. Карираната риза на гърба му бе отдавна избеляла, а кадифените и изтъркани до лъскаво панталони бяха прекалено къси за възрастта му. Чорапите изглежда бяха непознат лукс за него и кирливите глезени, остри и кокалести, се полюшкваха между скъсаните маншети и парцаливите му чехли.

В ръцете си носеше мръсен син пешкир. Погледна Нюбай и смотолехи нещо под носа си, после седна до тезгяха. Стоя неподвижно няколко секунди, надигна се и тръгна бавно към едно от купетата. Търговският пътник го наблюдаваше без да показва никакви емоции. Стариият мъж Дарфи седна в купето, но скоро стана още веднъж и се премести на отсрещното място.

– Знаеш ли – обърна се към него Нюбай, – ако ти се наместиш в купето зад тебе, а пък аз отида до тезгяха и след това ти се преместиш на моето място, ние двамата ще сме извършили точно три премествания.

– Не мога да намеря точно-точното място – отвърна Стариият мъж Дарфи.

– Много от нас имат подобни проблеми – допълни Нюбай.

– Аз имам постоянно място. Идвам тук всяка вечер и сядам на едно и също място, но понякога забравям, кое е то.

– Е, лека нощ – каза Нюбай, като се изправи и намери да тръгва.

Точно тогава Лорън се върна.

– Играете ли шах? – запита тя. – Току-що ви чух да говорите.

– Да – отворна търговският пътник, – когато пътувам аз винаги нося малък магнитен шах с мен и понякога играя, ако няма какво друго да правя.

По някаква своя причина Лорън се замисли. Нюбай сви рамене и се запъти към вратата.

– Аз искам да играя – изведнъж каза Стариият мъж Дарфи.

Нюбай се спря на половината път до вратата. Гласът на пианицата звучеше ясно и повелително.

– Доста съм добър – продължи да настоява Дарфи, – и ще ти доставя удоволствие.

– Съжалявам, но трябва да тръгвам – отговори Нюбай и се обърна.

– Вие имате достатъчно време да изядете един пай – спря го Лорън. – Трябва да останете за една партия. Стариият мъж Дарфи умира за шах. Аз желая да видя как го прави. Освен това той щеше да ви заведе у леля Роужи, не беше ли така?

Търговският пътник се обърна и се върна на мястото си в своето

купе.

– Добре – съгласи се той, – мисля, че орисниците са заговорничели срещу мен.

Лорън леко се намръщи.

– Вие не бива да го правите, ако не желаете – обясни тя. – Аз само си представих, че би било хубаво да стане.

– Дяволской срещу Дрийн – каза Старият мъж Дарфи, – Копенхаген, 1926 година. Спомняте ли си втората партия? Оставеният под заплаха топ – изглежда като недоглеждане – истински майсторски ход.

– Вие били ли сте там? – полюбопитствува Нюбай.

Старият мъж Дарфи се втренчи в събеседника си за миг, зачервени те му очи се присвиха още повече, закашля се и влажния тъък звук предизвика отвращение у Нюбай.

– Не – отвърна пианицата. – Четох по вестниците и това е всичко.

– Има ли някакво значение? – попита Лорън.

– Просто искам да знам срещу какъв играч ще седна – каза Нюбай. – Достатъчно съм се наслушал за шахматисти-ентусиасти, които в малки градчета като вашето гледат да уловят някой балама като мен.

– Ние не правим такива неща – възрази Старият мъж Дарфи.

– После, този град не е толкова голям – допълни Лорън.

– Да, наистина, не е – съгласи се Нюбай, – и аз се надявам за това. Тогава няма кой да ме накара да играем на кегли или нещо подобно.

– О, стига да пожелаете има и ентусиасти за кегли – допълни Лорън.

Търговският пътник само кимна.

– Аз предпочитам само да чета за различни шахматни партии – заобеснява Старият мъж Дарфи. – Не сядам често да играя. Но чета и съм прегледал всичко свързано с шаха, което се намира в градчето ни.

– Това не е много голям град – саркастично напомни Нюбай.

– Не, не е! – съгласи се с него Лорън.

Настъпи неловка тишина. Нюбай си заигра с предметите по масата. В тези мигове някак отчетливо долавяше ниското механично бръмчене от кухнята и премигването на флуоресцентното осветление. „И какво толкова – помисли си той. – Трябва само да се надигна, да кажа довиждане и изчезвам през вратата. Каква детинщина! Истинска сцена от «Марти», господи!“ Но въпреки това не тръгна. След минута вратата на вагона се отвори и вътре влезе една стара жена.

– Лельо Роужи – извика Лорън, – какво невероятно съвпадение.

Нюбай само изпъшка и се обърна да огледа жената. Тя бе толкова

стара и краката ѝ така мънички и болезнени на вид, че той неволно си я представи в инвалидна количка и се учуди на факта, че успява да се придвижва сама. Тялото ѝ бе тънко и мършаво. Напуканата съсухрена кожа сякаш бе опъната на рамка от стъклени влакна. Косата ѝ бе бяла и увиснала на безцелни кичури. Движенията и бяха толкова непостоянни и чудновати, че жестовете ѝ не биха могли да се отличат от самопроизволни спазми. Сложната плетеница от бръчки и линии по лицето караха наблюдателя неволно да отмести поглед. Нюбай разбра, че никога не би постигнал истината за нейните ириса. Черната рокля падаше между колената и към глезените бе украсена с розови и зелени точки. А на краката ѝ се мъдреха огромни и квадратни черни обувки. Тя се движеше бавно, превита на четири и сякаш с всеки час се приближаваше все поплътено към влажната земя. Бабичката не би могла да умре в този миг, но подобно на смачканите при катастрофа коли не си заслужаваше да я заменяш с нещо друго. Докато продължаваше да изпълнява и най-малката роля в белия свят, щеше да се върти наоколо.

– Тъкмо говорихме за Вас, скъпа – зарадва се Старият мъж Дарфи, стана от купето си и помогна на старата жена да седне.

– Така ли? – изрече тя с такъв сух глас, съвсем противоположен на влажния пиянски. Усещаше се някакъв европейски акцент със странен примес на славянска жилка. – Аз си мислех за вас и затова дойдох.

– Тя не идва често – поядни Лорън. – Прекалено е крехка, да се разхожда извън къщата си.

– Аз съм смаян, че изобщо дойдохте – каза Нюбай.

– И сигурно сте изненадан, че тя се появи точно, когато запознахме да говорим за нея, нали? – каза Старият мъж Дарфи. Пияницата не изчака търговският пътник да отговори и се обърна отново към леля Роужи. – Този млад мъж играе шах, скъпа.

– Шах ли? – възкликна лелята и се обърна да надникне над преградата на своето купе. – Вие наистина ли играете шах? Тогава сте попаднали където трябва. Младият Дарфи играе добре шах. Той не Ви ли каза вече?

– Да – потвърди Нюбай и въздъхна тъжно като разбра, че последният гвоздей е забит и последната тухла поставена в стената, която трябва да го задържи тази нощ в Гримидж.

– Господинът се нуждае от място където да преспи тази нощ – каза Лорън. – Ние уговорихме една партия със Старият мъж Дарфи, но не бива да забравяме, че гостът утре отново ще тръгне на път. Аз си помислих, че Вие може да му предложите стая.

– С удоволствие ще го поема – съгласи се леля Роужи. – Шубблик, ако той изиграе партия със Младия Дарфи, аз няма да поискам наем.

– Колко мило от Ваша страна – каза Нюбай, – но аз ще бъда щастлив, ако...

– Не, не и не – разпали се леля Роужи. – Вие наистина ще ме направите щастлива, ако играете с Младия Дарфи. Мина толкова много време.

– Аз ще бъда доволен да Ви откарам тогава в къщи – съгласи се търговският пътник. – Изглежда доста отдавна тук не е стъпвал човек, който да играе шах?

– Така е – каза Лорън. – Но другите пътници си намираха други неща за развлечение.

– Гримидж има какво да предложи – каза Стариият мъж Дарфи.

– Независимо, че е такъв малък град – допълни Лорън.

– Наистина – започна леля Роужи, – той не е много голям град, но се самообслужва, както сам ще разберете. Всичко което е нужно на човек може тук да се намери. Тази нощ е така със шаха. Млада Лорън, намерете шах!

Момичето се наведе зад тезгяха. Дочу се тракането на съдове от сребро и плъзгането на бутилки. Нюбай се зачуди що за противник ще бъде Стариият мъж Дарфи. Но това особено не го тревожеше.

– Намерих го! – провикна се Лорън и размаха неугледния картонен шах на оранжеви и черни квадрати.

Нюбай отдавна не бе виждал подобен шах.

– А къде са фигурите? – попита леля Роужи.

– Тук са – каза Лорън и повдигна хартиен плик, целият на мазни петна.

– Прекрасно – каза Стариият мъж Дарфи.

– Чудесно – гракна и Нюбай. – Сега остава да доведете и мисис Пъркинз. Може би и тя ще поиска да погледа това събитие на века.

– Не – отговори Лорън. – Тя трябва да се приготви за закуската утре. Мисис Пъркинз е като малка и трудолюбива пчела.

– Чудя се, как ли тя предпочита да се забавлява – подхвърли Нюбай лениво, колкото да каже нещо.

– Тя взима уроци по мамбо – гласът на сервитьорката бе леко тържествен. – Горещ при У.

Нюбай вътрешно потрепера.

– Хайде, да започваме – предложи Стариият мъж Дарфи, когато Лорън отвори кутията с шаха и всеки зае отреденото му място. – Мисля, че Вие като гост, трябва да бъдете с белите фигури.

– Благодаря Ви – съгласи се Нюбай.

– Няма за какво – възрази гордо пияницата. – Аз имам преимущество да играя на собствен терен, така да се каже.

– Ние всички, разбира се, ще поддържаме Младия Дарфи – каза леля Роужи. – Но това няма да е срещу вас, повярвайте ми!

– Естествено – съгласи се Нюбай, – той си е ваше момче.

Старецът се разкикоти.

Двамата мъже безмълвно наредиха фигурите. Нюбай желяше колкото се може по-бързо да свърши играта, да откара лелята у дома и, да се наспи добре и да офейка от града още при първите слънчеви лъчи. За съжаление, това не бе неговата мечта за добро прекарване на вечерта.

– Ваш ред е – напомни Стариият мъж Дарфи.

Нюбай въздъхна тежко, протегна ръка и премести пешката пред дамата си – d2-d4.

– О-хо, погледнете! Дамски гамбит. Прекрасен дебют – каза пияницата. – Класика. Но започването с царската пешка води до по-ефектна игра. Вие предпочитате да овладеете центъра, като стратегия е прекрасно, и ще подкрепите заплахите си с незабавно въвеждане в действие на вашата дама. Вие ме изкушавате да приема жертвата на пешката след c2-c4. Мога ли да я взема? Нека видим какво ще последва – и старецът отвърна с d7-d5, след което се усмихна на Нюбай.

– Да се играе със Стариия мъж Дарфи е истинско удоволствие – заждърори Лорън. – Той знае така добре тази игра. От него дори когато само гледам научавам толкова много неща.

Нюбай само кимна. Пияницата беше бая смахнат и търговският пътник наистина се чудеше откъде този стар глупак бе черпил познания си за шаха. Затова реши да се отклони от каноните. Изигра Kg1-f3.

– Прекрасно, прекрасно – извика старият мъж Дарфи. – Вижте, леля Роужи, вижте, мис Кромбъргър, как неговият кон пази предвижената пешка и сам напъра сили за атака. Практичен ход и аз го очаквах. Гамбитът ще бъде предложен след известно време, през което белите фигури ще се развият. Досега не откривам грешка в играта на мистър Нюбай и ще последвам примера му. – Стариият мъж Дарфи изигра Kg8-f6.

– През средата на дъската се оформя ос на симетрия – прошепна Лорън.

– Нима се страхувате, Младежо Дарфи? – запита леля Роужи. – Това ли е причината да подражавате на вашия противник? Сигурна съм, че това не е много умно. Да не би да сте забравили, че той има

преимуществото на първия ход?

– Гледайте тогава – каза Стариият мъж Дарфи и нежно се усмихна.

„О, свети Петре“ – помисли си Нюбай и изигра без да се колебае 3.e2-e3.

– Господи боже! Човече! – провикна се пияницата. – Какво направихте Вие?

– Преместих една пешка – отговори Нюбай.

– Така е – съгласи се Стариият мъж Дарфи, – но сигурен ли сте, че това искахте да направите?

– Нещо не е ли в ред? – поинтересува се Лорън.

– Ужасно! – възкликна пияницата. – Нашият приятел направи глупава грешка. Все едно губи играта на третия ход.

– Може би вие ще му разрешите да се върне – предложи леля Роужи мило.

– Съгласен съм – каза старецът.

Нюбай се усмихна.

– Може ли една Кока кола? – попита той.

Лорън кимна и отиде да донесе.

– Моят ход ще си остане същия – продължи Нюбай.

Пияницата сви рамене.

– Аз виждам, че мистър Нюбай е затворил пътя на чернополия си офицер – каза леля Роужи. – Но може би това не е чак толкова лоша идея.

– Не е ли? – провикна се Стариият мъж Дарфи. – Та той премести пешката вместо да развие някоя фигура. Това по-късно ще му навреди. – но сам премести собствената си царска пешка e7-e6.

– За бога, мистър Дарфи, защо играете така – попита Лорън.

Пияницата направи смешно изражение с лицето си.

– Чиста благотворителност – каза той.

Леля Роужи се разся.

Нюбай не каза нищо, извършваше подготовката за системата Коле и както изглежда пияницата нищо не подозираше. Стариият мъж Дарфи ще го загази изненадващо. Следващият ход бе изигран бързо Of1-d3.

– Нещата се развиват много добре – поясни старецът. – Вижте, аз мества напред с два хода пешката c7-c5. Нали виждате, как това разкрива пътищата на фигурите ми? Да знаете само колко е важно това. Вашите фигури са като блокирани.

– Извинете, как Ви беше името? – запита леля Роужи.

– Нюбай – отговори търговският пътник.

– Откъде казахте, че сте?

– Струобърг – отговори той и премести пешката с2-с3.

Старият мъж Дарфи скочи на крака и започна да се разхожда като луд из вагон-ресторанта. Нюбай се зачуди как тази толкова отпусната и съсипана личност, какъвто бе при влизането си този човек, може да се съживи толкова много.

– Предавам се – крещеше пияницата. – Аз се опитвам малко да му помогна, като не се възползвам от преимуществата, които ми дава неговата глупост. Но той взе ли си поука? Не! Направи ли нещо относно идиотизма на положението си? Не! Добре тогава, дръж се, Нюбай. Ти сам се навиращ в клопката.

Старецът седна отново. Замисли се за минута над дъската и премести коня Kb8-с6.

– О-хо! – възкликна Лорън. – Фигурите започнаха да се трупат в средата на дъската.

– Да, младежо Дарфи – каза леля Роужи. – Тази пешка привлича вниманието.

– А тя дори не е някаква голяма фигура – отбеляза Лорън.

– Права сте – съгласи се Нюбай, – наистина не е. – той хвана коня си и го премести пред дамата Kb1-d2.

– Това е направо глупаво – намръщи се леля Роужи. – Надявам се, че не смятате думите ми за прекалено остри. Но Вие не сте равностоен партньор.

– Няма какво да кажа – намеси се Старият мъж Дарфи.

Нюбай се усмихна студено. Пияницата премести офицера си пред царя.

– Правя къса рокада – обяви Нюбай.

– Не се иска много акъл да се направи това – измърмори старецът презрително. – Наблюдавай, колко лесно напредвам със заплаха на фигура. – той придвижи напред пешката по с5-с4.

– Аз си оттеглям офицера – каза Нюбай и изигра Od3-с2.

– Кога най-после ще бъде взета някаква фигура? – нетърпеливо се заинтересува Лорън.

– Потърпи – успокои я леля Роужи. – Всичко по реда си.

– Премествам следващата пешка на дамския фланг – каза пияницата. – b7-b5. Обърнете внимание на обстоятелството, че освобождавам място за белият офицер на b7 и заплашвам с пешечна атака.

– Прекрасно виждам – съгласи се Нюбай и изигра e3-e4. После се завъртя на стола си. Това бе ключов ход в старата система, която

играеше. Най-сетне Старият мъж Дарфи би трябвало да види предстоящите опасности. Блокираните преди миг сили на белите бяха освободени. Този дебют бе на един от най-известните майстори през двадесетте и тридесетте години. Но с времето бе загубил популярността си. Нюбай правилно бе предположил, че на стареца липсваше онази шахматна изтънченост, която би му позволила да разкрие тази насока на атаката.

– О, добре – отговори пианицата и се взря в Нюбай. Очите му внезапно помъгняха отново, гласът изтъня и думите станаха почти неразбираеми. – Аз, не знам, какво... сега.

– Нещо лошо ли, младежо Дарфи? – поинтересува се леля Роужи.

– Засега не знам – пианицата разпъна кирливия си пешкир и отново го сгъна.

– Вие не бива да оставите тази пешка да се предвижи напред – намеси се Лорън. – Тя може да прогони коня и да срине позицията в центъра.

– Но вие нямате голям избор – прецени лелята.

– Добре де, добре, знам – ядоса се Старият мъж Дарфи. – Добре, копеле такова. Аз ще взема тази пешка. И не виждам какво ще ти даде това? – и взе с дамската пешка d5:e4.

– О, най-последно – възкликна Лорън. – Първата пролята кръв!

Нюбай веднага възстанови материалното равенство Kd2:e4. Изведенъж фигурите му завладяха центъра на дъската. Неговата позиция, досега така ограничена и необещаваща, сега беше очевидно по-добрата.

– Къса рокада – обяви Дарфи.

– Нещо притеснява ли те? – попита Лорън.

– Всеки играч прави рокада – раздразни се пианицата.

– Не се отчайвай, Младежо Дарфи – насърчи го леля Роужи. – Ние няма да те изоставим.

– Местя дамата на e2 – обяви Нюбай.

– Какво си се разбързал толкова? – отсече старият мъж Дарфи. – Цялата нощ е пред нас. – Пианицата напрегнато изучаваше позицията. – Добре. Сега трябва да внимавам. Вие ще получите предимство, ако оставя да се измъкнете напред с дамата. Прекрасно виждам продължението: конят ви взема моя, аз взимам с офицера си, тогава придвижвате дамата си на e4. И ме заплашвате с мат на следващия ход. Ако се опитам да се защитя от мата, ще ми вземете безнаказано коня на с6. Това смятате да предприемете, нали? Но аз започвам да пазя коня си и така ще проваля атаката ви. Oc8-d7.

– Добре измислено, Младежо Дарфи!

- Ние сме с тебе – заскандира Лорън.
- Представете си, цяла тъпна привърженици! – подметна Нюбай.
- Ние трябва да го поддържаме – напомни леля Роужи.
- Това е най-малкото, което можем да направим за него – допълни

Лорън.

- Добре – съгласи се Нюбай и конят от f3 премина на e5.
- Аз трябва да си пазя пешките – загрижи се Стариият мъж Дарфи и се заоглежда безпомощно на всички страни. После премести напред засрашената пешка h7-h6.

– Ние разбрахме какво ще караш – каза лелята.

– Това е едно от основните правила, не мести пешките, които пазят царя, освен ако не си принуден – важно анализира Лорън. – Но както вече казахте, в противен случай ще я загубите: кон взима кон с шах, офицерът взима коня, коня взима пешката и едновременно атакува топа. А сега вие плашите този нахален кон. Предполагам, че това бе единственият правилен ход.

– Как можа да изпаднете в тази незащитима позиция? – попита леля Роужи.

– Ke4-f6 – обяви Нюбай. – Шах!

– Боже! Той продължава да напада! – Лорън бе поразена.

– Аз също ще атакувам – изперчи се Стариият мъж Дарфи. – Офицерът на e7 взиме коня на f6.

– Де2-e4 – съобщи Нюбай преди да премести фигурата си.

– Стана както предполагаше – изрече Лорън. – Сега има възможност при следващия ход да те матира с дамата. Ти видя това, но защо не измисли по-добра защита?

– Ръцете ми бяха вързани – отговори Стариият мъж Дарфи. – Виждам само един начин за измъкване.

Той изигра g7-g6.

– Ти така печелиш само време – каза тъжно Лорън.

– Мисля, че достатъчно играхте тази вечер, нали? – попита леля Роужи.

Нюбай бе забелязал, че от известно време тя говореше без обичайния си славянски акцент. Но сега думите и прозвучаха като на човек пристигнал скоро от Чехословакия.

– Щом вие го предлагате, аз съм съгласен – побърза да отговори Стариият мъж Дарфи.

– Защо да не продължим играта? – попита Нюбай. – Краят е близо.

Лорън се разгневи.

– Мисля, че се нуждаем от официален съдия – провикна се тя. – Какво ще кажете за леля Роужи?

– О, тя едва ли ще бъде напълно независима – опита се да противоречи Нюбай.

– Аз съм съгласен – кимна старецът.

– Хванал съм се и ще играя – от немай къде се съгласи Нюбай. – Добре. Лельо Роужи, бъдете ни съдия.

Старата жена се усмихна и едно леко трептящо изражение се появи на лицето и.

– Съгласна съм. За днес прекъсваме играта. Утре сутринта ще я продължите.

– Тя ще свърши бързо – съгласи се Нюбай. – Но аз трябва да тръгна утре рано.

– Тогава, в девет часа тука? – предложи леля Роужи.

Тримата останали се съгласиха.

– Мога ли да ви закарам до някъде? – запита Нюбай.

– Не е необходимо – отвърна Лорън. – Баща ми идва да ме посрещне.

– Аз ще се оправя сам – каза Стариият мъж Дарфи. – Имате ли една четвъртинка¹? Нужна ми е за пинта „Тандобуд“².

– Заповядайте – подаде Нюбай монетата на стареца.

Той поклати глава, когато стария човек излезе тътрейки краката си от вагон-ресторанта. Търговският пътник хвана леля Роужи за ръка и я поведе към колата си. Старата жена почти не отвори уста по време на пътя. Тясната и павирана с червени тухли уличка бе тъмна. Обществениите лампи пускаха слаби мъждукащи струйки, които оскъдно осветяваха пътя, но ако не бяха те ще трябваше да се задоволят със случайните отблясъци на жълтата светлина процеждаща се от някоя веранда или от замиращите в мрака петна от фаровете на далечни и отминаващи коли. Непрекъснато изникваха високи дървета, които сега, в тъмнината, изглеждаха като плътни и непробиваеми. Въздухът бе топъл влажен и напоен с приятен аромат. Нюбай се наслаждаваше на равномерния шум от тълкалянето на гумите.

– Тук спи! – каза по едно време леля Роужи. – Предполагам, че ще поискате да се възползвате от правото си на сън?

– Да и аз така предвиждам, но преди това имам да свърша още

---

1. монета от 25 цента.

2. буревесник или птица на бурята.

малко работа. Разбира се, трябва да почина, защото утре ме чака тежък ден зад волана.

– Естествено, след като състезанието ви свърши.

Нюбай извади ключа от запалването и сви рамене.

– О, да, разбира се – съгласи се той.

Те закрачиха по плочките на пътеката, която водеше към огромна и мрачна къща. Предната врата беше отворена. Те влязоха вътре. Търговският пътник веднага придоби впечатление за обзавеждането: стари мебели, полирана дървена ламперия, стотина порцеланови фигурки, меки столове и диван, казано иначе – пълна и свършена скука. Той понесе куфарите си нагоре по стълбата, където леля Роужи каза, че ще намери стаята и банята. Тя бе прекалено стара да се изкачва, поне така се изви ни. Нюбай извика, че стаята е хубава, пожела и лека нощ и се протегна на леглото. Мислеше така да почине няколко минути, но заспа веднага.

Сънят му не беше спокоен, по-скоро дремеше, стряскаше се и в полудрямката премисляше, как да подреди пъстроцветните парчета плат в куфара си, а той самият бе поставен на пода до леглото. Краката си трябваше да държи сгънати, да не допират и мачкат мострите, които бяха подредени на купчинки върху сгънатото одеало. Чувствуваше се на тясно и крайно неудобно. Но нямаше никакво намерение да заспива, беше си свалил само ризата и вратовръзката и доли обувките не беше изхлузил.

Но след няколко минути започна да сънува. Обхванаха го странни видения, каквито никога не бе виждал преди това. Разбира се, бе свикнал да спи в различни легла всяка нова вечер и да се събушда в непознати градчета, които може би повече никога нямаше да види. Така че уединението не беше причина за сегашните безсъзнателни преживявания. Осъзнаваше, че е нещо съвсем друго.

Известно време се появяваха форми лишени от каквото и да било смисъл. Грамадните мерзелеещи се блокове постепенно изплуваха някъде от дълбочината, издигаха се разнообразни цилиндри, купчина правоъгълни тела, изглеждащи много твърди се оцветиха в отблъскващо маслено зелено и тъмно кафяво. Измина известно време и тези сенки започнаха да стават по определени и някак си да се втвърдяват. Между тях се образуваха свободни пространства, които кой знае защо оставаха непроменени. Фигурите започнаха да се превръщат в сгради дървета и паркирани коли. И навсякъде бе тъмно с единствената светлина на среднощните звезди, подсилвана от съненото въображение на търговския пътник.

Стана и още нещо странно – Нюбай се превърна в част от съня си. Преди миг бе само наблюдател на кошмарното за него втърдяване. Сега сам се разхождаше из създадения от въображението му свят. Тъмните сенки, излъчващи някаква злоба и превърнали се на сгради, огромни и с дъвен вид, подредени една след друга по протежение на тясна и изглеждаша безкрайна покрита с тухли улица. И всяка къща бе обърнала гръб на тротоара. Входните врати блестяха като кристални преливайки се във всички цветове на дъгата. А светлината, която се отразяваше, идваше от някакъв нереален източник. Прозорците на първия етаж бяха навсякъде тъмни и забулени със спуснати завеси. Изглеждаха сякаш до тях никога не бе се докосвала човешка ръка. А тези на втория етаж също бяха плътно затворени, но зад надиплените завеси лампите бяха запалени и сенки се мяркаха по вертикалните гънки на пердетата. Това му прилича на потайни хора, които се втурваха някъде във вътрешните стаи в изпълнение на тайнствени задачи.

Нюбай минаваше край къщите, изучаваше ги внимателно и в него нарастваше особеното чувство на тревога. Нощните насекоми пееха в хор и разнасящата се песен приличаше на съскането на сплетено кълбо гърмящи змии. Двойка нощни ястреби се спуснаха от обсипаното с ярки звезди небе. Нюбай се изплаши от бледнеещата Луна.

– Ей!

Незабавно, както е възможно само при сънищата, сцената се превърна в по-осезаема, подробна, разтърсващо реална и не така самотна. Търговският пътник погледна надолу по улицата. Видя младо момиче, най-много на десет или единадесет години. Носеше бяла блузка, карирана куртка на енорийското училище и сива филцова пола с шумолящ кринолин под нея. Апликация на розово пуделче се мотаеше близо до колената.

– Ей! – отново се провикна тя.

– Здравейте – отговори Нюбай.

– Знаете ли защо съм толкова късно във от къщи? – запита момичето.

– Не знам, разбира се.

– Името ми е Тереза Мълдоуър.

– И защо сте навън толкова късно?

– Заради руснаците – очите ѝ загледаха Нюбай със странно изражение. – аз ги мразя, не знаете ли това?

– Възможно е – съгласи се Нюбай.

– аз ги мразя много. Единственото нещо на света, което мразя

повече от руснаците е детския паралич.

– Представи си и аз също.

– Татко тази нощ ще завърши противоатомното скривалище. Ние ще си направим парти в него. Но той си мислеше, че трябваше да го направи досега. Обикновено ме карат да си лягам в девет или най-късно в десет. Но последното само в петък и събота. Но днес всички ние го чакаме да довърши скривалището. Мама каза, че тя ще види как руснаците идват да ни бомбардират и това ще стане тази нощ. Водородната бомба ще избухне и ние няма да можем да си направим събирането. Татко каза, че при него е наред и ще се скрием в скривалището, но при условие, че го завърши навреме. Вие имате ли противоатомно скривалище?

– Още не съм си купил – отговори Нюбай.

– Не ви остава много време – увери го Тереза. – Вие трябва да си намерите скривалище преди руснаците да пуснат водородната си бомба.

– Но, ако си построя такова скривалище – каза търговският пътник, – и руснаците наистина ни бомбардират с водородна бомба, аз ще остана сам вътре и ще хвана полиомиелит.

– От какво? Някой ръждясал пирон ли?

– Да – каза Нюбай. – От дълъг ръждясал пирон.

Те бавно минаха покрай няколко къщи. След няколко минути някакъв глас пред тях извика Тереза.

– Е, аз трябва да вървя – каза тя.

– Родителите ли те викат?

– Не – уточни тя, – не знам, кой е.

Нюбай наблюдаваше безучастно докато тя скачаше по детски пред него. Някъде долу близо до блока в черното объркано кълбо от сенки той видя някаква фигура да й прави знак. Не му остана нищо друго освен да се спре и да се загледа. Човекът подаде ръка и Тереза я пое. Улицата се освети от пламналия огън. Отначало бликнаха оранжеви искри, после се появиха огнени езици и забуйствуваха с прашене на право от тялото на момичето. Търговският пътник не смееше да помръдне, но в съня си неочаквано се оказа до нея и се вираше без да отрони нито дума, без да помогне с нещо, в лицата на леля Роужи и Стария мъж Дарфи. Призрачната светлина превърна лицата им в ужасни и отвратителни маски. Те кимнаха мълчаливо за поздрав. Тереза диво въртеше очи наоколо и протягаше ръце към Нюбай.

Той можеше само да наблюдава. Огънят изригваше от очите и уши-те на момичето като струя на ракетен двигател. Тънки струйки пламък се процеждаха през ноздрите ѝ. Тя се опита да извика, но само фина

сива пепел се посипа от устата и. Тя се загърчи болезнено. Пламъците постепенно намаляха. Движенията станаха конвулсивни, забавиха се и накрая съвсем спряха. Леля Роужи и Старият мъж Дарфи хванаха Нюбай за ръцете. Тримата заедно и в крак прескочиха трупа на Тереза Мълдовър, по който не се виждаха никакви следи от работата на огъня и продължиха да вървят по причличащата на пещера улица, под плътна арка от короните на дървета и край бастиона на къщите.

– И вие ли идвате от изток? – гласът на леля Роужи бе кух и далечен.

– Да – отговори Нюбай.

– Притежавате знанието на изтока – каза Старият мъж Дарфи.

– И пътувате сега на запад? – заинтересува се леля Роужи.

– Да – призна си Нюбай.

– Смърт на запад – каза Старият мъж Дарфи.

– И какво носите със себе си? – попита Леля Роужи.

– Страх – каза Старият мъж Дарфи. – Болка. Пречистване.

– Изкупление – добави Нюбай.

– Няма друго изкупление по-късо от смъртта – каза Старият мъж Дарфи.

– И няма смърт – поде леля Роужи. – Няма смърт. Няма смърт. Три пъти. Като образите на Изкуството. Като свещите. Като скиптрите. Като тебеширените пентаграмми, тамяна, простирането на ръце, високопарните слова и когато всичко това се изчерпи, смъртта е забравена. Без смърт няма спасение и изкупление.

– Без спасение – добави Старият мъж Дарфи, – има само страх.

– Има болка – допълни леля Роужи.

Двамата старци държаха ръцете на Нюбай, а със свободните си ръце докосваха главата му. Пулсиращ гърч се зароди в слепоочието. Не можеше да диша. Тялото му започна да се поти и да трепери. Гърдите бяха пронизани от остра болка. Краката се подгънаха и той започна да пада...

Нюбай се събуди.

Куфарът бе паднал на земята и шумът го бе събудил. Но той можеше да бъде само благодарен. Сърцето продължаваше да бие ускорено. Ръцете бяха влажни от ужас. Боже, това дете! Той бе изплашен и вътрешно се противеше на очевидната мисъл, че собственият му мозък би могъл да създаде подобни ужасни неща.

Сграбчи мострите плат и се нагани да ги подреди по групи, както следваше, но бързо се отегчи и просто ги наблъска в куфара. Започна

бавно да се облича, като се стараеше да не мисли за преживяния кошмар. После Нюбай отиде в банята и изми зъбите си с хлорофилна паста, която жена му бе купила преди да поеме на път. Той не забеляза никаква разлика от предишната – това бе явно каприз на рекламата. Той мразеше да бъде управляван в живота си от рекламата. След бързия тоалет той се прибра в стаята си, дръпна завивките на леглото и легна да спи.

Тази нощ нямаше повече необикновени сънища.

Сутринта го събуди гласът на леля Роужи, която викаше то долния край на стълбата.

– Добро утро, млади Нюбай – казваше тя. – Ставайте, слънцето отдавна изгря. Успяхте ли да си починете?

– Да – отвърна той и започна да трие очите си. – Горещо долу.

– Добре, тогава – продължи лелята. – Време е да подновим нашата битка.

– О, добре, че ми напомнихте, аз вече бях забравил.

– Колко мило от Ваша страна – усмихна се леля Роужи, – но не се безпокойте за противника си. Нашият местен шампион ще подобри формата си. Ние в Греймидж сме спортисти по рождение.

Нюбай се облече бързо, взе куфара си и слезе долу по стълбите. Леля Роужи беше вече напълно готова за излизане. Тя напомни на търговеца, че биха могли да закусят във вагон-ресторанта. Излязоха заедно и се запътиха към неговата кола.

Но тя не беше на мястото си. От портала на леля Роужи добре се виждаше поляната край дърветата, където Нюбай я бе оставил снощи. Ясно личеше празнината между един черен студейкър и един червено-бял Додж. Той усети някакво противно усещане на тъпа болка в корема и почти веднага го обзе нарастващ гняв.

– Колата ми е изчезнала – направо изсъска той.

– Вашата кола? – запита учудено леля Роужи.

– Няма я, по дяволите.

– Напълно ли сте сигурни, че тук сте я оставили?

– Вие много добре знаете, дявол да го вземе, къде паркирах снощи – изрече ядно той. – Нали бяхте с мен!

– Може някой да я взел по погрешка.

Нюбай не сметна за необходимо да коментира това предположение.

– Аз мисля, че Вие трябва да уведомите полицията.

– А има ли полиция в този идиотски градец – запита той.

– Да, разбира се – отговори тя. – Дори в градчета малки като това, понякога стават престъпления.

– Е, какво да правя сега?

– Елате с мен до вагон-ресторанта. Полицейското е още затворено и през следващите четиридесет и пет минути спокойно можем да закусим на спокойствие. Предполагам, че и другите ще ни предложат нещо.

– Какво всъщност става, когато някое непредвидено произшествие се извърши през нощта, а полицаите спят спокоен сън в леглата си? – пита Нюбай.

Леля Роужи се изненада от въпроса.

– Знаете ли – каза тя, – Ние всички сме като едно цяло и работим заедно. И по същия начин ще открием и Вашата кола.

Няколко минути по-късно те влязоха във вагон-ресторанта. Нюбай се задъхваше от умора, докато старата жена изглеждаше много добре.

– Добро утро – поздрави ги Лорън весело.

– Мила, знаеш ли, че колата на младият Нюбай е открадната – каза на един дъх леля Роужи.

– Открадната ли? – каза Старият мъж Дарфи, който вече разиграваше някои ендшпили, до които можеше да стигне отложената партия от предишния ден.

– Знаете ли – каза Нюбай. – Тази кражба е съвсем нелогична или нещо подобно.

– О, не мисля, че съм в толкова трудно положение, както предполагаш снощи – продължи да разсъждава върху проблемите си Старият мъж Дарфи.

– Божичко, това е наистина добра новина – зарадва се Лорън.

– Пукната пара не давам за партията – изтърси ядосано Нюбай. – Имам да върша предостатъчно работа. И освен това трябва да си намеря колата.

– Седнете и се успокойте – предложи сервитьорката. – Какво ще кажете за едно силно кафе? Ето Ви кифлички с масло и препечени филийки.

– Няма ли да отидеш днес на училище? – заинтересува се Нюбай.

– Не!? – отвърна тя. – Това не е толкова голямо градче, че да има училище.

– Така е – подвърди и старецът Дарфи.

– Кой е на ред? – попита леля Роужи. – Аз вече забравих.

– Аз – каза Старият мъж Дарфи.

– Не! – възпротиви се Нюбай. – Мисля, че съм аз. Вие снощи изиграхте g7-g6.

– Ма-а-ай, наистина е така – съгласи се Старият мъж Дарфи. –

Съжалявам. Вие сте на ход.

– Това е съвсем очевидно – каза Нюбай. – Извинявайте, но аз ще отида да повикам някой полицаи и да го попитам, дали не са открили някъде моята кола. И веднага ще напусна тази лудница с най-голямата възможна скорост.

– Тогава, може ли да играя вместо Вас? – запита Лорън.

– Нали вие не знаехте да играете? – отговори на въпроса със въпрос търговският пътник. – Погледни, какво само следва: Kg5:e6 и заплашвам едновременно черната дама и топа до черния цар.

– Това е точно така – бавно каза Старият мъж Дарфи.

– „Не бъди жесток към една душа, вярно е това“ – пропя Лорън.

– Няма ли най-после да млъкнеш! – ядоса се пияницата.

– „Не бъди жесток“ – продължи тя да си тананика.

– Добре де – каза Старият мъж Дарфи, – ходът е интересен, но преди да Ви взема коня, чудя се дали ще го сторите, можете ли да направите нещо за мен? Миналата нощ аз творих. Бихте ли прочели тези две страници? Това е нещо като кратка анкета с няколко въпроса. Не искам да ви задържам за дълго. Аз си мисля, че резултатите от отговорите могат да Ви изненадат. За Вас ще е най-добре, да го направите преди да говорите с полицаите.

Старецът подаде на Нюбай творението си от въпроси написани на две страници с избледняло циклостилно мастило.

– Какво представлява това? – попита Нюбай.

– Вземете – предложи Лорън – моята химикалка.

Нюбай неволно прочете първият въпрос и следващите след него няколко отговора:

„Коя дата е днес?

а) 8-ми март 1956

б) 12-и септември 1954

в) 26-и юни 1959

г) 30-и август 1957“

Нюбай бе направо затруднен да определи подходящия отговор. И това определено засили лошото чувство на яд. Затова се поколеба само няколко секунди и избра „а“.

Вторият въпрос беше:

„Коя дата е утре?

а) 21-и май 1955

- б) 2-и януари 1951
- в) 15-и ноември 1951
- г) 28-и април 1958“

Смущението го накара да избере „в“.

Следваха още няколко въпроса от подобно естество, относно различни дати, като например: коя дата е седмицата от петъка? Той се опита да направи каквото можеше.

Въпросите от втората страница бяха къде-къде по-конкретни.

„Къде сте?

- а) в град на щата Колорадо
- б) в предградие на Далас
- в) в европейска държава, която не е съществувала преди края на Първата световна война
- г) в квартал за облекло“

Търговският пътник избра „б“, като се надяваше, че това може да бъде най-близо до истината. Е, не беше напълно сигурен. Следващият въпрос бе със същото съдържание, но предлаганите отговори бяха още по-озадачаващи. И през цялото време, докато попълваше двете страници се чувствуваше крайно неудобно. Започна да се усеща нереален, сякаш не бе на себе си и замаян като в нелеп сън.

– Разкажете ни как се чувствувате сега – предложи Лорън. – Не си ли представяте, че сте тласнат в друг, различен от нашия свят?

– В какъв смисъл? – тъжно запита Нюбай. – И какво всъщност става?

– Та Вие сам виждате – каза Старият мъж Дарфи с любезна усмивка. – Вие не може повече да се доверявате на самия себе си. Вие загубихте част от реалното Ви „Аз“. Не намирам, че е нещо особено съществено, но ние считаме, че трябва да знаете.

– Бъдете спокоен – каза леля Роужи, – случва се понякога.

– Вие трябва да се научите да релаксирате – каза Лорън. – Нещата, които изглеждат важни и значими в голям град като Страсбург, не са тъй фатални тука.

– Това не е някой голям град – каза Старият мъж Дарфи.

– Прав сте – съгласи се Нюбай. – Не е голям град.

– А сега – каза пияницата, – предполагам, че ще Ви взема коня с пешката от f7. Да, така местя.

През това време Нюбай се втренчи отново в листа с въпросите.

Чудеше се дали не трябва да промени някои от отговорите си.

„Кой е президент на САЩ?

- а) Хари С. Труман
- б) Евърет Дирксен
- в) Дауит Дейвид Айзенхауер
- г) Джон Ф. Кенеди“

Отначало бе посочил Труман, но като поразмисли, го зачеркна и отбеляза „в“. „Аз харесвам Айк – помисли си той. – Наистина го харесвам.“

„Изстреляха ли руснаците вече своя спътник?“ Това бе твърдо „не“.

„Показва ли представения въпросник, че са избухнали скандали?“

„Не“, но имаше място за размисъл. Може и да е „да“? Засега реши да го прескочи и после отново да се върне на него.

„Като какъв ден е днес?“ Нюбай подчерта „а) Ден като всички останали дни, изпълнен със събития, които променят и озаряват нашия живот“.

– Тези неща изобщо нямат никакъв смисъл – измърмори той.

– Има ли това някакво значение? – попита леля Роужи. – Какво е действителността? Направила ли е тя нещо за Вас?

Вратата се отвори и влезе непознат човек.

– Добро утро на всички – поздрави новодошлият.

– Добро утро, Боб – отговори Лорън и после се обърна към Нюбай. – Това е Боб Летчър, общуарят. Боб, това е мистър Нюбай, посетител на нашето градче.

– Приятно ми е, мистър Нюбай. Натъжава ме само факта, че от всички възможни дни попаднахте тук точно днес. Чухте ли новините?

– За колата на мистър Нюбай ли? – поинтересува се Стариият мъж Дарфи.

– Не – отговори Летчър. – Става дума за момичето на Моулдовър.

Нюбай се стресна, но направи усилие и се овладя.

– Тереза ли? – попита Лорън. – Какво и се е случило?

– Намерили са я близо до дома ѝ – обясни Летчър. – И с нея е станало нещо твърде странно. Тя цялата е изгоряла отвътре. А външно си е била напълно в ред, само дето е мъртва. Но щом я докоснали, тялото ѝ спаднало като бухнало тесто за пандишпани. Мигновено се превърнала на пепел.

– Странно нещо – каза Лорън.

Нюбай зарови лице в шепите си.

– Ще хапнеш ли нещо, Боб? – попита сервитьорката.

– Не – каза Летчър. – Аз дойдох до тук, да потърся Лари Муолдовър. Исках да му поднеса съболезнованията си. За дъщеря му и изобщо.

– Той сигурно се намира в новото си противоатомно скривалище – неволно Нюбай се намеси в разговора със задавящ се глас.

– Така ли! – възкликна Летчър. – Прекрасно. Благодаря. – той махна с ръка и си тръгна.

– Жалко за малкото момиче, нали? – попита Стариият мъж Дарфи.

– Това само ни напомня – каза леля Роужи, – че някои хора не бива да се шляят късно вечер по улиците. – и тя се усмихна мило на Нюбай.

– „Като бухнало тесто за пандишпан“ – повтори Лорън. – Ама, че просташко сравнение, типично селско!

– Селяндурско – намеси се Нюбай, – а не селско.

– Аз мисля – каза леля Роужи, – че ние трябва да направим тази партия шах, малко по-интересна.

– За мен тя е направо отчайваща – даде определението си Нюбай.

– Малко по-интересна – измънка Стариият мъж Дарфи.

– Шах ли ще обявиш? – заинтересува се Нюбай.

Леля Роужи и пияницата се засмяха.

– Не – каза старата жена, – нямам това предвид. Както е тръгнало, младият Нюбай ще матира противника си най-късно след седем хода. Е, не гледай така мрачно, младежо Дарфи. Ние не може винаги да сме победители. Но предполагам, че нашият хубав посетител, би се заинтересувал от възможността да ти даде още един шанс в тази партия. Нещо като хандикап.

– Въобще не мисля така – каза решително Нйбай. – Единственото което искам е да си тръгна веднага.

– Ако се тревожите за колата си, мистър Нюбай – каза Лорън, – Трябва за сега да не бързате. Предполагам, че полицията ще бъде до довечера заета със старата Тереза Поповър³.

– Не бъдете толкова жестока, млада ми Лорън – каза леля Роужи.

– Ще местите ли най-последно или не – запита нетърпеливо пияницата.

– Той трябва да играе! – произнесе старата жена.

Нюбай кимна.

– Добре тогава. Аз, в качеството си на съдия, ще кажа следното, отсега нататък, когато някой от вас вземе фигура на противника си,

---

3. Поповър е всъщност пандишпаненото брашно.

собствената му фигура ще се превръща във вида на взетата фигура. В това число включвам и пешките. Тъй че, ако ви се случи възможността да вземете дамата с пешка, то тази пешка се превръща в дама и вие ще имате цели две такива силни фигури.

– Това е направо смешно – каза Нюбай. – Вие не можете просто така да промените правилата на шаха.

– Тя може да го направи – каза Лорън. – Вие се съгласихте да се съобразявате с нейните решения.

– Тя е като една неразгадана сила на природата – каза Старият мъж Дарфи и очевидно се наслаждаваше на неловкостта на съперника си.

Търговският пътник поклати глава, но не посмя да каже нищо повече. Той започна да гледа дъската и да преценява позицията. Леля Роужи беше права – само след няколко хода Старият мъж Дарфи ще стане мат. Но сега положението се промени. При нормалните правила на играта щеше просто да вземе пешката на g6 и да даде шах. Но сега Нюбай прехапа усните си. Ако го направи и подченявайки се на леля Роужи и нейните нови правила, дамата му след взимането щеше да се превърне в обикновена пешка и той щеше да загуби най-силната си фигура.

Първото което му дойде на ум бе, че трябва да промени стратегията на играта си. Явно пешките трябваше да тръгнат напред и силата им да се увеличава с взимането на по-големи противникови фигури. И колко повече гледаше партията, толкова повече се объркваше.

– Добре де – каза той. – За нищо повече не ме е грижа.

– Трябва, сър, трябва – каза Лорън. – Това е една много важна игра.

– Защо трябва да е важна? – попита Нюбай.

– Тя е символична – определи леля Роужи.

– Това са силите на простия живот в селска Америка, които се бият с примките и заблудите на индустриалните корпорации – каза Старият мъж Дарфи.

Нюбай се взря в тях изумен, а те се усмихнаха в отговор.

– Да не ви изглеждам като някакъв хитър мошеник?

– Вие сте един обикновен търговски пътник – каза Леля Роужи.

– Вие сте от град Струусбърг – каза Лорън.

– Голямото време – каза Старият мъж Дарфи.

Нюбай объркано кимна. Те бяха на път наистина да го хванат. Той се засмя горчиво и взе с черния си офицер пешката на h6.

– Защо направихте това? – изненада се Лорън. – Така губите офицера си, който се превръща в проста пешка, нима не разбирате това?

– Знаем – отвърна Нюбай, – но понякога една пешка може да бъде

по-полезна от цяла дама. Аз имам намерението да ви бия и при вашите правила.

Леля Роужи си изкикоти.

– Аз трябва да Ви предупредя – каза тя, – че не съм решила все още дали трябва да променям правилата и за пешките. Ако Вие скочите с тази пешка напред две полета, Вие ще можете или няма да можете да вземете дамата, която заплашвата.

– Но ще опитам – продължи да държи на своето Нюбай.

Старият мъж Дарфи вдигна топа и го премести на седма линия.

– Ето, погледнете – каза той със задоволство. – Сега спирам атаката на пешката Ви h6. Тя не може да напредне без да я взема.

Нюбай не се поколеба.

– Аз изобщо не съм предвиждал това – каза той.

Той тържествено вдигна дамата си, бавно я премести напред и по диагонала и взе пешката. После обърна фигурата наопаки, с цел да отбележи, че тя сега е най-обикновена пешка, която застана непосредствено до онази пешка, била преди един ход черен офицер. Те се бяха подредили в стройна фаланга и протягаха копията си в станалия уязвим оголен цар на пианицата.

– Положението не е толкова лошо, колкото изглежда – опита се да смекчи Старият мъж Дарфи впечатлението на жертвата.

– Това ме успокоява – каза Лорън, – защото то наистина изглежда доста зле.

Леля Роужи предпочете да се изправи.

– Мисля, че е време да прекъснем играта за обед.

– Обед ли? – учуди се Нюбай. – Още няма единадесет часа.

– Да, обед – потвърди старата жена. – Надявам се през това време Младежът Дарфи да анализира партията, а Вие може да обявите кражбата на колата Ви. Нищо чудно полицията вече да е разгадала обърканата мистерия около смъртта на мис Поповър. Аз пък се пуждая от малка почивка, следобедната дрямка ще ми се отрази добре. Младата Лорън ще остане да пази позицията. Ние трябва да сме сигурни, че никой няма да премести някоя фигура, било нарочно, било по невнимание.

– Имайте ми доверие, лельо Роужи – натърти сервитьорката.

Нюбай сметна за абсолютно безплодно да спори. Той се противи още малко преди да отстъпи.

– В колко часа ще продължим играта – поинтересува се той.

– О, – гласът на старата жена прозвуча лениво. – Може би някъде към три, но не по-рано.

– Тя обича да си поспива следобед – допълни Старият мъж Дарфи.

Денят бе слънчев и топъл. Горещата вълна блъсна търговският пътник, веднага щом се показа от вагон-ресторантта. Маранята караше въздуха да трепери над черния асфалт на Ридж стрийт. Температурата щеше да се покачи още повече в следобедните часова. Нюбай просто не си представяше с какво ще запълни очертаващото се свободно време. Той допускаше възможността наистина да отиде до центъра на градчето и да посети полицейското управление. След това той можеше да се пошляе по бедната бедната колекция от магазини, да се постриже някъде, да седне на площада и да прочете списанията и ока е възможно да намери библиотеката. А може да се качи на някой автобус и да изчезне с него.

Градчето бе така прилично на много други, които бе посетил през последните пет години, като търговски пътник на Джелинг Фабрик Корпорейшън. И той знаеше без да поглежда по витрините, какви стоки можеше да предложи всеки магазин: овехтелите рекламни снимки на красиви жени с блестящи руси къдрици във фризьорските и козметични салони, месингови саксофони на щандовете на музикалните магазини, къмпингови скари за печене на месо и залепеният надпис: „ПЛОДОВ СЛАДОЛЕД – 35 цента“

Това някак си го ободри с внушаващата си студенина. Странният асортимент хора във вагон-ресторантта не изглеждаха да са типични за селището. Желанието да избяга се засили. Той лесно би могъл да отчете колата си като изгубена, да вземе застраховката и да си купи нова. Компанията ще предостави за това седмичен неплатен отпуск. Е, куфарът ще остане пре Лорън, но какво ще му попречи да каже, че мострите са били в пакарда. Така би могъл да си възстанови загубата на личните вещи.

„Не! – възпротиви се той. – Аз се оставям да повярвам на този сън, който ми показва разни привидения. Няма да се предам. Те няма да ме манипулират толкова лесно. Трябва само да се успокоя!“

Нюбай мина край витрините на магазините достатъчно отегчен и леко сънлив. Полицейското управление се намиреше в последната сграда преди да се излезе на площада. Той се изкачи по гранитните стъпала и отвори вратата. Вътре изглежда нямаше никой. Почуди се какво да прави, после седна на пейката под портрета на Айзенхауер, облечен в пълната си униформа и започна търпеливо да чака. Часовникът на стената показваше десет и половина. Накрая се показа някакъв полицейски офицер иззад сградата и кимна на посетителя.

– Искам да направя съобщение за открадната кола – каза

търговският пътник.

– Почакайте минутка, приятелю – каза полицаят. – Днес ни се трупна на главата изключително спешен случай.

– Момичето на Моулдовър ли?

Полицаят за миг настръхна и се втренчи в Нюбай.

– Да – каза бавно той, – какво знаете за този случай?

– Нищо особено, освен това, което оня тип Летчър каза във вагон-ресторанта.

Полицаят кимна.

– Добре тогава. Но вашата кола ще трябва да почака.

Нюбай се изправи и протегна.

– Знаете ли как е умряла? – поинтересува се той.

– Да – отвърна с непонятна готовност полицаят. – Следователят каза, че било особен вид удар. Така се изрази. Но аз досега не съм виждал нищо подобно.

– Това беше магия! – натъртено каза Нюбай.

– Ха, ти нещо не си в ред – махна с ръка събеседника му.

– Кога да дойда, да проверя за колата си?

– Ние ще бъдем заети целия ден – отсече офицерът. Ела утре.

Нюбай кимна с глава, но вътрешно възнегодува. Още една нощ и още един ден в това загубено градче. Той трябва да телефонира на жена си, която да се обади на хората на Дженинс и те да изпратят малко пари.

Търговският пътник напусна полицейското управление и започна безцелно да се разхожда из една малка градина. Тесните и чакълести пътечки сякаш тичаха право напред, изглежда този, който ги бе проектирал, беше прекарал черти на топографската карта диагонално през горичката от брястове и дъбове от североизток на югозапад и от северозапад на югоизток. В центъра, където двете пътечки се пресичаха, бе разположена вездесъщия топ и пирамидата ядра. Дулото на оръдието бе натъпкано с хартиени парчета и счупени стъкла. До това чудо на архитектурата топла струйка вода се точеше от ръждясалия чучур на обществената чешма, която предвидливо бе съоръжена със стъпала за малките деца. Можеше да въртиш колкото си искаш крана, но това не би направило сруйката да стане по-силна. От чешмата не можеше да се пие и това накара Нюбай да усети остра жажда.

Тогава забеляза Старият мъж Дарфи да идва към него по чакълестата пътека. Пияницата изглежда не беше видял Нюбай или поне с нищо не го показа. Движеше се по странна зиг-загообразна крива с голяма амплитуда, залиташе непрекъснато, често се спъваше и нещо си говореше

сам със себе си. Под книжния канап, който му служеше добре като колан бе пхнал мръсния си син пешкир. Мина между търговския пътник и чешмичката, отдалечи се на няколко ярда пресече площада и се насочи към едно широко и сенчесто дърво. В същия миг Леля Роужи се подаде иззад неговия дънер. Двамата се хванаха за ръце и бавно и мъчително седнаха на земята.

Нюбай ги наблюдаваше с любопитство. Тези двама старци нещо си бърбеха оживено. И старият мъж не изглеждаше вече пиан, а старата жена – немошна.

Така минаха няколко минути, когато една жена на средна възраст вдигна прахоляка край него с пазарната си двуколка, която тикаше пред себе си. Леля Роужи вдигна ръка за поздрав към жената. Нюбай се приближи.

– Здравейте, лельо Роужи – каза жената.

– Добро утро, мисис Сийбърн – отворна старата жена. – Как се чувствувате днес?

– Здрава съм, благодарие на Бога – каза мисис Сийбърн. – През последните няколко дни не бях съвсем наред.

– Но нали днес се чувствувате по-добре? – попита и Старият мъж Дарфи.

Мисис Сийбърн погледна намръщено пияницата.

– Да – и в гласът и прозвуча неодобрение, след което отново се обърна към лелята. – Как се чувствува сестра ви тези дни?

– Добре – отвърна леля Роужи. – Поне не се оплаква, скъпа. Анет е с три години по-млада от мен, както знаеш, но гърбът ѝ създава доста грижи.

– Е – каза мисис Сийбърн, – всичко хубаво. Аз трябва да се прибирам в къщи. Еди е купил една от онези мощни електрически косачки за ливадата и днес не отиде на работа. Играе си с нея. Искам да се прибера, преди да си е отрязъл краката.

Жената се обърна с гръб към старите хора, които продължаваха да седят на земята. Леля Роужи направи знак на Нюбай, който се изненада, че тя бе усетила присъствието му. Движението ѝ бе така направено, че му подсказа да въвлече мисис Сийбърн в разговор. Той побърза да се подчини.

– Извинете ме – започна Нюбай нервно, – аз минавам за пръв път през Вашия град и изглежда ще се наложи да прекарам нощта тук. Чудя се, дали Вие бихте могли, да ми посочите някой хубав хотел наблизо?

Мисис Сийбърн засенчи с длани очите си и няколко секунди се

вглежда в него.

– Знаете ли – каза тя бавно, – Леля Роужи дава хубави стаи за пътници, но тя е доста придирчива по отношение на гостите си. Вие трябва да поговорите с нея. Ето я, позволете ми да...

Тя се обърна и се наклони да представи Нюбай на Леля Роужи, но старата дама и пияницата се бяха изправили и се приближиха до нея, като застанаха от двете и страни. Хванаха я за ръце и я отведоха във от чакълестата пътечка. Старият мъж Дарфи погледна назад към Нюбай и му намигна. С това казваше, че той трябва да ги последва.

– Тук – каза леля Роужи, – нека седнем под короната на този могъщ дъб, а?

– Аз наистина трябва да се върна при моя Еди – замоли се мисис Сийбърн.

– О, той е достатъчно възрастен, да знае, как трябва да си служи с една резачка на трева, скъпа – произнесе Старият мъж Дарфи.

– За това е виновна телевизията – обади се лелята. – Семейното шоу показва всички съпрузи да изглеждат толкова глупави и непохватни. Освен младият Робър Йънг, но той е направо така недействителен. Не се безпокой – всичко със съпруга ти ще е наред.

– Вземи това, Нюбай – каза Старият мъж Дарфи и подаде на търговския пътник стара, подвързана с кожа книга. – Чети. Чети по-нататък. От това място. Чети тази част, която е подчертана.

– Този дъб, всичко подобно на дъб, дъбови дървета, преливащи в Универсума – просто пропя леля Роужи. – Корони на свещената гора, подслон в тайните места, скрий ни, завий ни с мантията си, подслони ни сега.

– Този дъб, неговите корени дълбаят в земята и стигат сърцето й – прочете Нюбай несигурно. – Сега техния нимб и нашите ръце дълбаят духовния огън на тази жена.

Нюбай неволно вдигна поглед. Лицето на мисис Сийбърн изразяваше пълна изненада, след секунда чертите му се разпънаха, изкривиха, усухаха и то заизглежда като обхванато от някаква абсолютна агония. Подобно на Тереза Моулдовър тя се опита да изпищи, като замая бясно главата си, зарита с крака и заудря с ръце. Гласът ѝ секна. От устата заизлиза синя и студена мъгла. Очите ѝ се белнаха. Устните ѝ увиснаха надолу и отворът на устата се запечата с ледена кора. Кръвта ѝ замръзваше от главата към краката ѝ, сякаш втвърдяването течеше от брадичката към корема.

Старият мъж Дарфи и леля Роужи здраво стискаха жената, докато

тя се тресеше от последния етап на необикновената си смърт. Кожата ѝ се превърна в синкав килим, а мускулите ясно се очертаваха под нея. Двамата старци положиха нежно тялото на земята, но въпреки това замръзналия десен крак на мисис Сийбърн направо издрънча с ясен метален звън, когато се удари в земята. Синьо бяла пудра се посипа от трупа, покривайки гъстата зелена трева с леден прах, който преди малко беше месо, кръв, кости, живо същество.

– А сега, младежо Нюбай, побързай – изрече Леля Роужи. – Трябва да свършваме.

Търговският пътник отново се наведе над книгата и зачете:

„Слабост, тленност, доведени до край. Нещастieto няма да трае дълго. Черупката на желяда, ударен от гръм се отделя от дъбовата клонка.“

Както в съня от предишната нощ, пияницата сграбчи една от ръцете му, а леля Роужи пое другата. Те тримата бързо се отдалечиха от трупа, обратно по пътя откъдето Нюбай бе пристигнал. Когато се озоваха пред полицейския участък, той спря.

– Трябва да вляза – напомни търговският пътник. – Искам да съобща за изчезването на колата ми.

– Но Вие вече го направихте – учуди се Срарият мъж Дарфи.

Въпреки това старите хора не се опитаха да го спрат. Нюбай изкачи тичешком спъпалата и се втурна вътре... Събуди се на пейката. Часовникът показваше почти два часа.

– Отново е било сън – беше първата му мисъл.

Нюбай бе прекалено обезкуражен, да направи нещо както трябва. Нямахме никакво желание да се върне обратно през площада и да види дали мисис Сийбърн действително лежи там под дървото студена, мъртва и синя. Вместо това той се насочи обратно към вагон-ресторанта.

По пътя срещна Лорън.

– Здравей – каза той и подхвърли. – Мисля, че ти трябваше да останеш на спортното поле да пазиш фигурите на шаха.

– О! – нацупи се тя. – Винаги ми писва, когато ме накарат да върша подобна тъпа работа. Едва ли на някого ще му мине през главата хитрата мисъл да бърника играта ви. Във всеки случай в дни като тези бих желала да ме оставят да помагам в друга по-голяма работа.

– Като тази с Моулдовър ли? – попита той. – Или като тази с мисис Сийбърн?

– Мисис Сийбърн? – почуди се Лорън. – А, значи те го извършиха в края на краищата. Много съм доволна. Знаете ли, че мъжът ѝ ми

преподаваше по химия. Миналата година едва изкарах 4+. Я, да не повярваш, казвал ли ти е някой, че много приличаш на Хауърд Кийл?

– Кой е този Хауърд Кийл?

Той е втори по ред в списъка на любимите ми актьори.

Нюбай нервно се разсмя.

– Предполагам, че трябва да се почувствувам поласкан. Кой е първият в списъка?

– Джеймс Дийн, разбира се! – каза тя. – Редовно му изпращам честитки за рождения му ден.

Нюбай си пое дълбоко въздух.

– Но той е умрял, не знаете ли? – осмели се той накрая да попита.

Лорън поклати глава.

– Не вярвам на това. В Ню-Йорк и дори в Стратсбърг вие може да вярвате. Тук никак не е задължително. Няма никакво значение какво става тук или там. Това изобщо не ни прави никакво впечатление. Аз вярвам в каквото си искам. Това не е толкова голям град, знаете ли?

– Да, знам.

– Не бъди жесток – запя тя.

– Скоро ще трябва да се връщаме – напомни Нюбай. – Наближава три.

– Вие нали не възнамерявате да се оставите на онзи дърт и дрипав пияница и мадам Мяу Писанова да Ви разиграват и тиранизират? – интересува се Лорън.

Нюбай махна неопределено с ръка.

– Мислех, че сте на тяхна страна.

– Това беше преди да разбере колко много приличаш на Хауърд Кийл. – отговори тя с въодушевление. – Казвам това от сърце, наистина е така.

– Аз винаги бъркам Хауърд Кийл с Фил Гейтлин – каза той.

– Те нямат нищо общо помежду си – възпротиви се Лорън.

– Нито пък аз.

– Съвсем не Ви разбирам какво говорите – каза Лорън.

Той блъсна вратата на вагон-ресторанта и пусна Лорън пред себе си. Лъхна го приятната хладина от климатичната инсталация. Но веднага се дръпна назад потресен, като видя вътре друга Лорън Кромбъргър да седи на едно от столчетата до тезгяха.

– Какво става тук?! – неволно изпищя Нюбай.

Лорън до тезгяха вдигна очи и също ахна. Тя веднага скочи, изтича зад тезгяха и когато се върна, държеше в ръка счупена бутилка.

– Това е само част от Вашия сън. Трябва да се освободите от тези кошмари и това може да стане само така! – завика тя и замахна бутилката заплашително срещу другата Лорън.

После се втурна срещу срещу двойничката си, която стоеше неподвижно до търговския пътник. А той като замръзнал наблюдаваше развитието на събитията. Спътничката му сви рамена и похотливо го погледна, след което започна да посърва и да се топи с леко пукане. Не мина и минута и нея вече я нямаше – изчезна напълно. Сервитьорката захвърли счупената бутилка в боклука и въздъхна с облекчение.

– Те пипнаха ли още някой? – поинтересува се тя.

– Кои?

– Не знам – произнесе тя неопределено. – Вие се разхождахте навън. Аз през цялото това време не съм мръднала от мястото си.

– Не ме разбрахте правилно. Попитах, кои всъщност трябва да са пипнали някой.

– Леля Роужи и Старият мъж Дарфи, разбира се! О, почакайте!

Тя извади от кошчето с боклук счупената бутилка и намръщено се запъти към Нюбай.

– Може би Вие сте част от моя сън?

Но той не изчезна. Лорън се усмихна и седна отново, като потупа стола до нейния.

– Хайде – каза тя. – Те скоро ще се върнат.

– Те пипнаха мисис Сийбърн – промърмори Нюбай.

– О! Предполагам, всичко е наред?

– Какво всъщност е значението на играта на шах? – запита Нюбай.

– Естествено, никакво – отвърна тя. – Искам да кажа, че никой не може да направи СТРОЕВИ ПРЕГЛЕД НА ШАХМТНАТА ВОЙСКА или нещо подобно, ако въпросът Ви има подобен смисъл. Съмнявам се, че в градчето ни би могъл да се открие някой, който да спечели. Вие не бива да се тревожите, когато поискате да играете с други хора, защото наистина сте много добър.

– Не искам да играя с никой повече – натърти той неспокойно. – Единственото ми желание е да се прибера, колкото се може по-бързо в къщи.

– О, трябва да се научите да се отпускате – усмихна се тя нежно. – Вие наистина сте се невротизирали на тема заминаване.

– Случиха ми се някои странни неща през последния ден – поясни той.

– Как разбрахте, че са реални?

Нюбай се ядоса.

– Ако не са реални, то аз трябва да съм доста болен.

Сервитьорката кимна.

– Точно така. Шансът, това което сте видели да е реално, е голям. Но в такъв случай Вие не сте реагирали със свойствения за подобни събития ужас и това предизвиква в мен една тревога.

– Май наистина беше така. Чувствата ми бяха някак притъпени – каза Нюбай. – Предполагам, че това е работа на леля Роужи. Щом тя може да изпълнява къде по-отвратителни трикове, какво по-лесно от това да ме хипнотизира. И не тичах и не виках по улицата. Но не забравяй, че преживях само сънища.

– Старата мисис Летчър не смята, че Тереза Поповър е била само на сън – произнесе Лорън. – Освен това скоро ще разберем, какво ще стане, когато намерят мисис Сийбърн на площада.

Нюбай я погледна внимателно.

– Аз не съм Ви споменавал, че съм я оставил там?

Лорън се засмя малко истерично.

– Така ли? Всичко това наистина може да е било сън. Но ако не е, тогава Вие има за какво да се страхувате. Емоционалните Ви реакции са притъпени. Така Вие предполагате. На психиатричен жаргон това се нарича „предварително планирано чувство“. Ако към това добавим и трудностите с които попълнихте малкия тест тази сутрин, длъжна съм да ви предупредя, че се намирате във фаза на доста напреднала шизофрения.

– В такъв случай аз съм си въобразил всичко това – по скоро той каза това, отколкото да попита, без особено да се засяга.

– Не ме разбрахте правилно – възрази тя. – Вие сте шизофреник само ако това се окаже действителност.

– Мисля, че няма никакво значение – каза той. – Бихте ли ми дали едно кока-кола?

Лорън се забави за малко и донесе пълната чаша. Той пийна и докато преглъщаше течността се опита да схване смисъла на думите и. Какво знаеше той за шизофренията? Съвсем малко, разбира се. Само дреболийки от-тук от-там, било разговори, било телевизия. Същността на това медицинско понятие? Нещо като раздвояване на съзнанието. Шурейт му имаше нещо подобно. Но защо тогава симптомите на заболяването при Нюбай досега не се проявяваха и едва тук, в загубеното от хората градче, те се превърнаха в нещо забележимо? Щом наистина полудява, как е възможно той толкова спокойно да обсъжда с тази млада

келнерка подобен важен проблем? Откъде тя би могла да знае с такива подробности неговите усещания? Каква част от преживяното е само сън? А може би още не се е събудил?

Той изпи глътка кока-кола и повдигна една от взетите фигури на шаха. Това беше неговата пешка, която достигна чин офицер. И усети тежест в ръката си, каквато не е присъща на предметите в сънищата.

„Всъщност има един сигурен начин да се освободя – помисли си той. – Трябва да отида на лекар, ако наистина сънувам. И никога повече няма да се вестя в проклетия Струобърг.“

– Къде има тук телефон? – заинтересува се той.

– Ей там – посочи тя, – до музикбокса.

Той се запъти към него, извади монети от джоба си и набра номера. Справката го насочи към автобусната компания Грийн&Грейн.

– Добро утро, Грийн&Грейн са на услугите Ви – произнесе мелодичен женски глас. – С какво може да Ви бъдем полезни?

– Добър ден – каза Нюбай. – Бихте ли ме осведомили, дали има автобус от Гремидж до Харисбърг?

– Съжалявам, сър – каза жената. – Вие трябва първо да вземете рейса до Ойл Сити, там да се прехвърлите на автобуса до Питсбърг и от там можете вече да се насочите право в Харисбърг.

– Добре, кога заминава автобуса за Ойл Сити?

– Ой, господи, как само съжалявам! – в гласът звучеше истинска загриженост и безпокойство. – Той тръгна преди миг и скоро няма да има друг. По тази линия ние извършваме само един рейс на седмица.

– Ясно – каза обезсърчен Нюбай. – И бихте ли ми обяснили, как постъпват хората, които пожелаят да заминат нанякъде?

– О, най-често тръгват с кола – отвърна нивидимата събеседничка. – Това е причината автобусите да са толкова рядко. Така е икономично. Съжалявам, сър.

– Да-а... – произнесе той и постави слушалката на мястото и. Нещата изглеждаха така добре премерени!

Той се върна при тезгяха.

– Как мислите, ще победите ли Стария мъж Дарфи? – попита Лорън.

– Не – отговори безразлично Нюбай. – Дори не го желая.

– Колко мъдро – каза момичето. – Той е много повече, от това което хората очакват от него.

– Той и леля Роужи близки ли са?

Лорън се изкикоти.

– Не, не мисля – каза тя, – само добри приятели и това е всичко.

– Нещо като „Декемврийската булка“, която отмъква пеленачетата.

– Е, стават такива неща – съгласи се Лорън. – Но само през зимата, естествено. Трябва да се омилостивяват ледените нимфи или нещо подобно.

– Здравейте, здравейте – извика познат глас.

Нюбай се извъртя на стола си и видя Старият мъж Дарфи да държи вратата отворена. Леля Роужи влезе с грейнало лице.

– Здравсти – каза Нюбай.

– Говорехте за нас, нали? – попита старичката и закуцука към бара.

– Повече или по-малко – отвърна Лорън.

– Не познавам друг човек в градчето за когото бих могъл да кажа и една дума – обади се Нюбай.

– Малките хора одумват познатите си, средните говорят за нещата, а големите обсъждат идеите.

– Е, ние поразменихме и мисли за някои идеи – живо отвърна Лорън.

– Прекрасно, детето ми! – възкликна леля Роужи. – Не се оставяй на този спиртосан мозък да те баламосва. Нали знаеш, той не говори за нищо.

Старият Мъж Дарфи седна на едно от столчетата на масата.

– Както виждам – произнесе той съсредоточено, – може да продължим партията. Кой е на ход? Аз ли?

– Да – каза Нюбай, – вие сте на ход. Артилерията готова за залп! Огън!

– Това подходеше за миналата нощ – възрази леля Роужи. – Днес е Денят на леда.

Нюбай поклати тъжно глава.

– „Старият креслив бухал викна «дрън-дрън» на гълъба“ – пропя Лорън.

– Бухалите са птици на смъртта у някои народи – поясни леля Роужи и се усмихна с беззъбата си уста. – А гълъбите, както сигурно знаете или се досещате, символизират душата. И призрак на разрушението съблязнява един безсмъртен дух. Винаги в живота е така!

– „Тами, Тами, Тами е влюбен“ – продължи да тананика Лорън.

Старият мъж Дарфи вдигна очи от дъската с фигурите.

– Да – въздъхна той, – така се започва винаги.

– Измъдрихте ли хода си? – Нюбай показа нетърпението си.

– „Креслив вик“ – изсмя се Лорън. – Боже, каква тъпотия!

– Хей, вие там – прозвуча непознат глас.

– О, Роки – каза Лорън. – Това е Роки Глановски. Той държи бензиностанцията на Лорън Роуд.

– Хей, приятели – продължи да говори на висок глас влезлият. – Чухте ли за станалото със старата мисис Сийбърн?

– Ха, та тя не беше толкова стара – неволно се изпусна Нюбай.

И в продължение на няколко секунди Глановски изучаваше лицето на търговския пътник.

– Не вярвам да сме се срещали досега – каза той озадачено.

– Аз съм Нюбай – представи се търговският пътник. – Само минавам от тук.

– Познавахте ли мисис Сийбърн? – заинтересува се Глановски.

– Не – отвъра предпазливо Нюбай, – просто проявих галантност.

Глановски сви неопределено рамене.

– Ваша си работа... Намерили я на площада. Лежала мъртва. Била преобърната с лицето надолу.

При думата „преобърната“ Лорън сръга Нюбай под мишницата. Той се стресна и я погледна, при което тя издаде мляскащ звук на целувка. Мъжът пламна и извърна лицето си.

– Какво е станало с нея? – заинтересува се пияницата.

– Смятат, че е някакъв вид удар – каза Глановски.

– Добре обяснено – изкърца леля Роужи. – Довиждане!

– Довиждане – отвърна Глановски и побърза да излезе.

– Нима дойде тук, само да ни каже това? – стресна се Нюбай.

– Вероятно е така – каза Старият мъж Дарфи. – И добре стори! Той знае, че ние държим да бъдем своевременно информирани.

Нюбай поклати глава.

– Аз пък, наистина мислех, че всичко е било само сън.

– Така си беше – поясни леля Роужи, – но какво пречи да е истина?

– Погледни, какъв ход съм ти приготвил – каза Старият мъж Дарфи. Той вдигна бялата пешка на d4 и на нейно място сложи своя офицер от f6. След което, по правилата на леля Роужи, махна фигурата от дъската и постави черна пешка.

– Нищо не разбирам – прошепна Лорън.

– Така трябва да бъде – каза приветливо Старият мъж Дарфи. – Естествено, нямам време сега да ти обяснявам замисъла си!

– Смяна на правилата! – извика леля Роужи. – Смяна на правилата!

Играта трябва да се оживи!

– Очаквам с нетърпение мъдрото ти решение! – изръмжа високо

пияницата.

– От сега нататък – поясни бавно замисляла си старата жена, – при движение на топа по вертикала или хоризонтала взима се фигурата до полето на което е преместен той. И, бъдете особено внимателни, унищожава се независимо дали е своя или чужда!

– А какво ще става с царете? – попита Нюбай.

– Хмм – замисли се леличката, – май сте прав? Царете ще бъдат защитени, но ако до тях има някаква фигура, тя ще бъде взета вместо височайшата особа.

– Ужасно! – изкоментира Нюбай.

– Ваш ред е – каза усмихнат пияницата.

– h6-h7+ – обяви Нюбай. – Внимавайте, шах!

– Взимам тази нахална пешка с моя топ – веднага намери нужното решение Старият мъж Дарфи.

– И топът се превръща в скромна пешка – каза Лорън.

– Точно така – съгласи се Нюбай и веднага представи възражението си. – Но какво ще кажете за този топ? Може ли да унищожи нещо на позицията на която е преместен?

– Не, не мисля – отвърна леля Роужи. – Това оръдие спря на края на дъската, ако тя беше цилиндрична, бихте имали възможността да я обикаляте и тогава щяхте да плените и собствената си пешка на a7.

– Хе, добре – процеди Нюбай и раздражението започна да се засилва. Нито партията, нито противника му, изглежда, нямаха нищо общо със здравия смисъл. Самозваният съдия – сбъчканата старица, – преследваше една единствена цел: победа на впиянчения старец. Сервитьорката намигаше на Нюбай всеки път, когато срещнеше погледа ѝ. А фигурите на дъската бяха придобили странни възможности. И с всяка изминала минута той усещаше как невидимата примка се затяга.

– Защо не избягате? – попита Лорън.

– Не знам – отговори Нюбай. Честно казана, наистина не знам.

– Това сигурно е някакъв знак – намеси се Старият мъж Дарфи. – Вие би трябвало с ужас на лицето да изчезнете от тук. Може би ние Ви въздействуваме по-силно, отколкото предполагате.

– Изглежда е хлътнал по малката Лорън – предположи леля Роужи.

– Тогава, би могло да стане истински „Лиз – Еди – Деби случай“ – каза сервитьорката. – Вие бихте ли се махнали от хубавата си равнина и бихте ли напуснали прелестната си жиничка и да завъртите луда любов с мен? Всъщност, с какво се занимава Вашата жена?

Нюбай се намръщи.

– Тя е, както казваме в Струосбърг, „домакиня“.

– Така ли? – запита Лорън. – И какво ще кажете?

– Твърдо не! – отсече Нюбай.

– Е, добре де – изсмя се момичето. – Само се майтапя, нали разбирате. Вие въобще не сте ми интересен. И освен това приличате на Хауръд Кийл.

– И защо тогава беше целият този флирт? – намръщи се Нюбай.

– Това е част от схемата – поясни Лорън. – Да Ви накарам да останете тук. Ние се нуждаем от някой, който да...

– Хей, вие младите, по-полека там! – подвикна не на шега Старият мъж Дарфи. – Внимавайте какво говорите, защото лесно може да заприличате на кофа пълна с втасало тесто.

– Аз искам да знам, какво щеше да каже тя! – натърти Нюбай.

– Предполагам, че най-добре ще бъде, ако му кажем – обърна се леля Роужи към пияницата. – Нуждаем се от някой в града, който да изглежда подозрителен. Ние сме се подготвили за толкова важни работи.

– И по-точно – не успя да надмогне любопитството си търговският пътник.

– А Вие какво искате да кажете с това „по-точно“? – изтърси Старият мъж Дарфи. – Ние нищо не сме направили!

– Освен онази единадесет годишна сладурана и зрялата дама Уайфсайкъл – натърти Нюбай.

– Ние нямаме нищо общо с тях – намеси се старата жена с финия си немощен глас. – Ние сме толкова заети с предстоящите ни планове, че нямаме време да се занимаваме с други хора. Знаете ли, бензиностанцията трябва да се събори. Роки Главановски също ще вземе участие. Нали бензиностанцията е негова!

– И всичко останало е било само плод на въображението ми? – продължи да пита Нюбай.

– Сигурно – подметна старият пияница.

– За съжаление, ние сега не можем да не Ви използваме – поклати тъжно глава леля Роужи. – Прекарахте доста време тук и освен това откригнахте колата Ви. Набивате се в очи. Трябва ни чужденец, върху когото да падне вината за удара! Вие идеално подходите за тази роля.

– Много съм доволен – съгласи се Нюбай. – Но, в такъв случай, защо не турим край на играта?

– О, засега можем да отложим партията – каза Старият мъж Дарфи, – и утре сутринта да приключим.

– Добре – поде идеята Нюбай. – така ще бъде по-сигурно.

Старият мъж Дарфи махна на Нюбай. Леля Роужи се усмихна мило, размърда пръсти, с което показва на търговския пътник, че може да си тръгне. Той направи това с признателност. Играта на шах всъщност беше свършила. За добро или за зло, това, в известен смисъл, бе повратната точка в събитията на деня. На старите хора им бе дошло до гуша от него. Дали сега няма да стане излишен като Тереза Моулдовър и мисис Сийбърн? Да очаква ли безучастно да го настигне подобна на тяхната неестествена смърт? Но щом се занимават и с други проекти?

– Това за бензиностанцията не е истина – съобщи поверително Лорън.

Приятният глас го стресна. Движеше се по Ридж Стрийт към къщата на леля Роужи и мислеше, че е сам.

– Приятно ми е, да чуя това – каза той. – Две такива развалини не са в състояние да ограбят такава бензиностанция.

– Те също го знаят – продължи Лорън. – Затова повикаха и Роки Глановски. Но той поиска прекалено голям дял от плячката. И освен това те не могат да продължат заедно, когато всеки от тях трябва сам да тича към последното си пътуване. Старият мъж Дарфи държи за Ямайка, а леля Роужи се надява да види Акапулко.

– Становищата се различават основно – коментира Нюбай.

– Предполагам.

Те продължиха да вървят мълчаливо още известно време, но когато свиха по улицата на леля Роужи Лорън запита:

– Защо отивате там?

– Не знам – отвърна търговският пътник. – Къде другаде да отида? Ще позвъня в полицията утре сутринта. Ако не са намерили колата ми, ще се опитам да изчезна на автостоп.

– О, бъдете предпазлив – загрижи се Лорън.

– Обикновено съм предпазлив – отвърна той.

– Но Вие влязохте във вагон-ресторанта, нали?

– Да, признавам, това беше първата ми грешка. Слушай – спря се той, – ти мислиш ли, че те с нещо ме заплашват? Нали моята роля при тях свърши?

Лорън сграбчи ръката му. Намираха се под белещи се чинари и шумът на листата породен от топлия вятър я накара да вдигне към него уплашените си очи.

– Недей да мислиш, че ролята ти е свършила – зашепна тя.

– Какво? – уплаши се той.

Тя говореше така тихо, че Нюбай не можа да я разбере.

– Казах – мърдаха устните и, – че Вие сте вътре в играта. Вашата кулминация тепърва предстои. – тя погледна разстроеното му лице и се усмихна. – Не се безпокойте прекалено. Вие няма да пострадате.

Тя махна с ръка и се отдалечи в посоката откъдето бяха дошли.

„Почти като онази Лорън от сънищата – помисли си той. – И ми харесва повече, от истинската Лорън, която размахваше така яростно счупената бутилка.“

Той изкачи предните стъпала на къщата на Леля Роужи. Вратата не беше заключена и Нюбай влезе вътре.

– Здравейте – каза някакъв мъж с тъмен костюм. – Доколкото разбирам, Вие сте мистър Нюбай?

– Точно така – отвърна предпазливо търговският пътник.

– О, колко е приятно – зарадва се мъжът. – Името ми е Грег Рембрик. Лидер съм на Здравната Организация на Младите Християни. Аз и моите млади приятели се надяваме, че Вие ще вземете активно участие в нашата месечна групова сесия, която ще се състои този следобед. Леля Роужи ме увери, че според нея Вие с радост ще се предоставите на наше разположение. Но въобще не предполагах, че ще се принудим да Ви кааним в такъв кратък срок. Така че, ако Вие пожелаете да се оттеглите, ние просто ще продължим нашето събрание.

– Вие тук ли провеждате заседанията си? – запита Нюбай.

– Да – усмихна се Рембрик. – Стопанката на тази великолепна къща се оказа толкова любезна към нас. Трябва да Ви кажа, че сградата на нашия обществен и социален център изгоря до основи миналата година. И сега, само благодарение на нея, има къде да се събираме. Странен пожар беше, наистина.

– А къде са останалите?

– О! Всички са навън. Събират експонати за нашия хербарий. Но скоро ще се върнат – погледна той часовника си. – Около десетина минути им остават.

– Какво ще трябва да правя? – попита Нюбай.

Рембрик направи величествен знак с ръка да седнат. Търговският пътник се настани в едно от диванчетата на старата жена с лице към младия лидер.

– О, не е нещо което ще Ви затрудни. Ние просто се нуждаем някой, който не членува в Организацията да прочете кратко слово по време на благочестивия молитвен кръг „Обединени в съюз на Любовта“ на нашето дружествено братство на необвързаните.

– Разбрах – отвърна Нюбай. – Предполагам, че всичко ще протече

както трябва.

– Отлично – зарадва се Рембрик, усмихна се и стана сериозен. – Много Ви благодаря. Децата ще бъдат толкова щастливи.

Двамата делови мъже бързо намериха общ език и когато след няколко минути младите членове на групата започнаха да пристигат, те водеха непринуден разговор. Не се мина много време и мистър Рембрик съобщи, че всички са налице. Той ги подреди в кръг, а самият се настани в центъра. Децата се хванаха за ръка и запяха тържествен химн, после затвориха очите си, наведоха глави и стояха така тихи и мирни, докато Нюбай рецитираше кратката молитва.

– А сега мистър Нюбай, ако обичате четете онези думи – каза мистър Рембрик.

– Онези думи ли? – попита изплашен търговският пътник.

Нюбай забележа с ужас, как във въздуха започнаха да се очертават пламтящи зелени букви. Рембрик не отговори. Тогава той пристъпи бавно напред. На няколко крачки от огнените думи се спря и започна да чете с тържествен глас.

„Както майката-земя водата прегръща, така въздухът в обятията си огъня къта. Тук човешкият разум в своя копнеж достига апогея на познанието, ужасния полъх на мъдростта.“

Буквите внезапно затрептяха и се промениха. Нюбай неволно се взря в Рембрик и групата млади хора. Те стояха на колене и лицата им бяха закривени от страстта на екстаза.

„Нека безкрайният кръговрат на Вселената – продължи да чете той, – да преобрази техните заплетени недра. Нека великата звездна драма играна от пламтящите слънца взриви сърцата им, сгърчи белите им дробове, стопи дъха им, натъпче мозъците им в кипналата кръв. Нека зейналата пустош на небесната твърд спре бликащата чувственост. Нека висящата грамада на всички небесни сфери и орбити стрие костите им в жъртвен прах.“

Преди Нюбай да завърши последната дума пламтящият надпис изчезна. Рембрик и младите му приятели стояха на пода съвсем притихнали и по изопнатите им лица се четеше непомерно страдание. Докато ги гледаше те пиляха беззвучно, мрак заизлиза от полуразтворените уста и забули главите им с черна мъгла, в която търговският пътник сякаш вижда немигащите звезди на нощта. И когато това изчезна той видя, че те всички бяха застинали в гротескните пози на внезапната смърт.

Разнесе се звън. Някой стоеше пред вратата на леля Роужи. Нюбай за миг се поддаде на обхваналата го паника, но бързо се овладя.

Прекрасно знаеше, че властите не са в състояние да открият следи на насилие по трупа на момичето на Моулдовър или по тялото на мисис Сийбърн. Какво би казал някой, който види мъртвите по килима на старата жена? Би ли предположил, че това е някакъв вид масово отравяне? Може би те са яли заедно нещо? Той си пое дълбоко въздух и се отправя към вратата.

– Здравейте – поздрави Лорън. – Стана ли вече?

Нюбай само кимна в отговор.

– Свърши минута преди да позвъните. А сега какво да правя?

– Какво искаш да кажеш с това? – произнесе тя и влезе в гостната.

– Какво ще правим с телата?

– „Ние ли“?

– Добре де, аз какво да правя с телата?

Лорън печално поклати красивата си коса.

– Нищо не си успял да научиш досега. Какво стана с мис Поповър?

А с мисис Сийнбърн? Те просто ги оставиха там! И ние ще постъпим по същия начин. Така полицията ще ги намери тук!

– Не знам, какво щях да правя без Вас – каза Нюбай с презрение.

– Знаеш ли какво – обърна се тя ядосано към него. – Аз наистина съм доволна, че тези неща се развиха по този начин. Ние нямаме много развлечения, знаете ли това? И вие не сте от най-изисканите момчета наоколо. Направих го, защото така трябваше. Аз си имам по-различна представа от вас, как да си прекарвам живота.

– Например?

– Ами-и, тотално бомбардиране наоколо – каза ядосано тя. – Да си пробвам белите ръкавици до дулото на някое оръдие или нещо подобно...

– Случайно да имате сдружение на младите убийци или нещо подобно?

– Боже, каква саркастична забележка – разсмя се тя. – Белег на закърнял интелект.

– Правя, каквото мога – отвърна Нюбай.

– И как се чувствувате сега, когато се променяте? – разяри се Лорън. – Вие не сте в състояние дори да определите със сигурност точната дата. Често не можете да си спомните, къде се намирате, казвам го в географския смисъл на думата. Вашите емоции не са адекватни на събитията. Вие сте характерен пример за социопатическо държане. Отбелязахте ли и други отклонение в схващанията си от днес следобед?

– Не знам – измърмори той.

– Прекрасно, мисля, че Вие скоро няма да бъдете в състояние да различавате правилното от неправилното. Как оценявате това, което извършихте с мистър Рембрик и децата?

– Никак! – каза Нюбай. – Аз изобщо не усещам нищо.

– А как мислите, какво щяхте да чувствувате преди седмица?

– Не мога да кажа – измърмори той и се взря в безформените тела.

Той продължаваше да не чувства нищо.

– В случая с мис Поповър Вие бяхте само свидетел. При мисис Сийнбърн помагахте. А тук извършихте всичко сам! Леля Роужи и Старият мъж Дарфи успяха да разрушат старото Ви „ego“ до последното му късче. И то по такъв начин, че Вие изобщо да не се сетите, какво става в действителност. Вие не знаете кога сте, къде сте, а сега какво сте или кой сте! Вие се превърнахте в едно пълно нищо, чист бял лист, готов да бъде напечатан с каквато си пожелаят идентичност подбрана за Вас.

– Това е смешно! – възмути се Нюбай.

Лорън се усмихна. Изразът на лицето и изплаши търговския пътник.

– Знаете ли какво? – запита тя. – Ако Старият мъж Дарфи предложи сега неговия тест, Вие няма да знаете как се държи молива.

– Със сигурност ще знам.

– Вие показвате типичните симптоми на двойствено съзнание, така характерни дори за безобидните случаи на шизофрения. Понякога искате да избягате, но нищо не предприемате. Понякога заприличвате на тези две стари чудовища, макар да знаете, че ги мразите.

– А какво ще кажете за себе си? – попита Нюбай.

– Какво всъщност искате да знаете? Чувствата ми към тях? – изтърси тя. – Или Вашите чувства към мене?

– Не знам.

– Разбира се, че не знаете. Вие не бива да си въобразявате, че нещо знаете. В това се крие истинската същност на нещата. Вие сте просто изтрит.

Нюбай рухна на канапето. Той разтърка с длани очите си и не почувствува нищо. И дори не се изплаши и дори не се възмути и дори не се отвори. Някъде вътре в себе си изпитваше особено и силно желание да си тръгне, да напусне това място. Той добре съзнаваше какви усилия ще са потребни да предприеме нещо.

– Какво става сега? – ненадейно запита той.

– Боя се, че повече от същото! – раздаде се неприятен и познат глас.

Нюбай с мъка вдигна очи. Пияницата и старата жена бяха влезли в

гостната.

– Защо вие винаги сякаш се появявате, когато съм със затворени очи? – попита той.

– Защо вие винаги сякаш си затваряте очите, когато ние пристигаме? – влезе в тона му леля Роужи и внимателно заразглежда телата по килима на гостната и.

– Малка ми, Лорън, ще бъдете ли така любезна, да повикате полицията?

Нюбай се изсмя и в гласа му се усещаше нещо близко до спокойствието.

– Добре ли се забавлявате, Нюбай? – поинтересува се Старият мъж Дарфи.

– Не – отговори търговският пътник. – Само ми се струва, че вие се опитвате да ме използвате като изкупителна жертва.

– Идеята е прекрасна – съгласи се леля Роужи и повдигна едната си вежда.

– „Хути-хут – пропя Лорън познатата песничка, – Старият бухал на съдбата изкряска «хути-хут» на гълъба.“

Тя завъртя телефонния номер на полицията и се свърза с дежурния офицер.

– Попитай за колата ми – примоли се Нюбай.

– Съставил съм интересна статистика – каза Старият мъж Дарфи. – Аз се наемам с неприятната задача да закопая телата този следобед. Изглежда, на всеки сто хиляди души в Съединените щати се падат около двеста и деветдесет болни от шизофрения в една или друга форма. Разбира се, в термина „шизофрения“ се включва голям спектър различни болести. Но от споменатия брой души, само половината биват лекувани, а останалите се разхождат свободно сред нас.

– Трябва ли да се предам? – гласът на Нюбай звучеше скептично.

– Вие вече го сторихте – забеляза леля Роужи. – Ние ще се погрижим за Вас.

– Вие вече го сторихте – повтори Нюбай думите на старата жена на себе си.

– Ако влезете в болницата – поясни Лорън и окачи слушалката на мястото и, – най-вероятно ще Ви затворят за дълго.

– Средно тринадесет години – възтържествува пияницата.

– Само тринадесет години – напомни нежно леля Роужи. – Има за какво да си помислите.

– Някои убийци излизат по-рано от затвора – възпротиви се Нюбай.

– Ние не обичаме да говорим за това – завърши спора Старият мъж Дарфи.

Скъпата леля Роужи се настани на канапето до Нюбай и взе ръцете му в своите. Старата кожа на дланите, грапава и обсипана с плътни мазоли, драскаше пръстите му. Обхвана го неясно безпокойство. Поиска да стане, да тръгне нанякъде, да си намери сигурен дом, където, може би, ще открие загубената си самоличност. И не мръдна – така и не разбра, какво точно желаше.

Поне в едно беше напълно убеден, това което пораждаше чувството на несигурност и го разстройваше толкова силно, нямаше нищо общо с невероятните събития и камарата мъртви тела, които го обкръжаваха.

– Вие може да сте просто жертва на обикновена шизофрения – гласът на старата жена звучеше нежно и успокоително. – И всички тези невероятни случаи идват да потвърдят това. Вие с пълно право смятате, че сте добре устроен и напълно нормален. Трябва да е било истински удар за Вас, да откриете, че това не е така.

– Мисис Роужи, защо се мени вашия акцент – попита той, защо изчезна зигзагообразната походка на Стария мъж Дарфи?

– Повечето шизофреници никога не разбират, че са болни – продължи леля Роужи. – Единствено виждат, че са в известна степен асоциални. Някои стават скитници, като Младежът Дарфи например, макар неговият случай да е съвсем различен. Вашият мозък може да претърпи още по-странни промени и да Ви доведе до хебефрения⁴, характеризиреща се с неуместна безразсъдност кикотене с повод и по-често без никакъв повод или понякога с необяснимо ридаене. А какво ще ни кажете за халюцинациите? Имате ли си грижи с тях?

– До сега всичко е на ред – отсече Нюбай. – Никой не може да ме убеди, че съм имал дори една халюцинация. Така да знаете! В известна степен Лорън може да ми свидетелствува за това.

– Тя наистина би трябвало да знае – съгласи се Старият мъж Дарфи. – Момичето често има халюцинации.

– О, трябва да благодарите на бога, че не сте параноик – допълни старичката. – А също така, че не сте кататоник. Много трябва да сте благодарен.

– Много съм благодарен – произнесе искрено Нюбай.

Камбанките на входа зазвъняха отново. Лорън отвори вратата. Беше пристигнала полицията. Те влязоха и наобиколиха труповете. Нюбай

---

4. пубертетно душевно разстройство.

се учуди на тяхната реакция. Повечето мъже дишаха тежко и по лицата им се изписа нескриван ужас. Търговският пътник си помисли, че те би трябвало, по време на кариерата си като пазители на реда и закона, да са виждали доста такива гледки и да са свикнали на страшни зрелища. И беше направо изумен, че това би могло да им подействува така.

– Кой откри тези индивиди – запита сержантът.

– Той! – отговори кратко Старият мъж Дарфи и посочи Нюбай.

Сержантът кимна и го погледна.

– Предполагам, че не са стояли дълго така, преди да ги откриете – каза той. – Нашият град не е много голям.

– Не, не е! – съгласи се с него Старият мъж Дарфи.

– На пръв поглед – продължи сержантът, – сякаш няма следи от извършено престъпление. Затова сега няма да Ви разпитвам. Но както сигурно знаете, последната дума принадлежи на следователя.

През това време едно дребно побеляло човече внимателно боцкаше мъртвите тела с някакъв дълъг инструмент.

– Почакайте още няколко секунди – молеше той, въпреки че никой не припираше. – О, боже! Костите им са напълно изпотрошени. Изглежда да са паднали от голяма височина. Странно? Външно нямат никакви белези!

– Напоследък подобни случаи – произнесе с печална усмивка сержантът, – с лопата да ги риеш.

– По моя преценка всичките те са умрели от някаква форма на апоплексия – изказа мнението си следователят.

– Всички ли? – възкликна леля Роужи. – Едновременно! Какво странно съвпадение!

– В последно време подобни случаи – почти повтори думите на сержанта Старият мъж Дарфи, – с фурнаджийска лопата да ги риеш.

– Добре де – махна с ръка сержантът. – Мили хора, искам да ви благодаря за вашата помощ. Утре сутринта ще изпратим няколко души да приберат тези майтапчии. Но искам от вас, в никакъв случай да не пипате нищо тук! Иначе!... Трябва за всеки случай да снемем отпечатъци от пръстите и разни други неща, улики и тем подобни. Мисля, че добре ме разбрахте, нали?

– Естествено – увери го Старият мъж Дарфи.

Сержантът им махна с ръка за довиждане и побърза да настигне следователят, който вече беше до вратата.

След като полицаите си отидоха Лорън се обърна към Леля Роужи.

– Защо трябва да търсят улики, ако всички са умрели от

апоплексия?

– Предполагам, че така ще помогнат да се открие лек срещу тази болест – леличката го каза с обичайният си акцент. – Полицейският департамент сега работи с много по-голяма научна насоченост от времето, когато премина моята младост.

– Сега можем да си починем – предложи пияницата.

Мрачната къща незабавно потъна в гробна тишина. Нюбай се опита да си спомни, какво чуваше само преди минута: В гостната часовникът отмерваше времето. Домакински уреди дрънчаха в кухнята. Дърветата скърцаха от влажната горещина. От улицата долиташе шум на забързани крачки. Косачката на трева в съседния двор се изплези да боботи. Високо над главите им премина самолет... И всички тези шумове замряха изведнъж. Настъпи абсолютна тишина! Миг на изчакване! Интервал! Подготовка!

– О – възкликна леля Роужи. – Вие сигурно с удоволствие ще научите, че нещата, които Ви засягат, преминават в последния и абсолютен стадий.

– Това определено ме радва – съгласи се Нюбай.

– Аз си позволих да довърша нашата партия – каза Старият мъж Дарфи. – Не минах без помощта на леля Роужи, естествено – и той се усмихна закачливо.

Старата жена доволно се разсмя.

– Мога ли да се поинтересувам от резултата? – напълно сериозна запита Нюбай.

– Аз спечелих! – похвали се старецът. – Враждата помежду ни приключи. Леля Роужи се съгласи да играе вместо Вас. С помощта на няколко допълнително извършени и непосредствени промени в правилата, успях да матирам Вашия, натикан на тясно цар по един великолепен начин.

– Е – в гласът на Нюбай се усети отегчение, – позволете ми тогава искрено да Ви поздравя с победата. Бихте ли ми обяснили, правилата по които бе изградена тази превъзходна стратегия?

– На първо място – намеси се леля Роужи, – аз добавих следното условие: нито една фигура не бива да се мести, освен ако най-близката пешка от същия цвят не извършва правилен ход. Така всеки играч всъщност прави по два хода – пешката и фигурата най-близко до нея.

– Както можете да си представите – поясни пияницата, – броят на възможните ходове се съкрати. И от тук нататък нещата се развиха така, че аз бях много по-способен да предвидя продължението на ситуацията.

– Поне по-добре от леля Роужи – подхвърли Нюбай.

– Е, добре де, нали ние всички се съгласихме да се подчиняваме на нейните решения! – възмути се Старият мъж Дарфи. – Накрая аз успях да пробия вашата позиция. Леля Роужи обяви, че дамата получава още едно право. Тя го нарече „ефект на водородната бомба“.

Лорън се разсмя.

– За имигрантка като Вас, добре се справяте с думите.

Старият мъж Дарфи хвърли намръщен поглед на момичето.

– Така или иначе – продължи той, според това правило дамата във всеки един момент на играта можеше да бъде поставена на което и да било празни квадратчета на дъската. Всички фигури, свои и чужди, намиращи се на съседните осем полета биват взети с изключение, разбира се, на царете. Сами можете да си представите опустошението, което причинява подобна фигура. А какви са последствията, когато Вие нямате дама? Да Ви подсети ли? Имайки на разположение подобен инструмент, съвсем не е трудно човек да постави парцаливата Ви армия на колене.

– Не виждам особени причини да се гордеете – Нюбай дори не се опита да бъде ироничен. – Накрая играта не е приличала въобще на шах.

– Правилата на играта са винаги произволни – подсказа леля Роужи. – Само че Вие сте свикнали те да са произволни винаги по един и същи начин.

– Съжалявам – побърза да се съгласи Нюбай.

– Всичко е наред – успокои го старецът.

– Е – протегна се леля Роужи като стана, – време е да тръгваме младежо Нюбай. Вашето богоявление Ви чака!

– Какво? – учуди се той. – Аз си мислех, че всичко е свършило. Вие сами ми казахте, че аз съм напълно деперсонализиран. Как за подобно разредено същество може да има богоявление?

– Ще видите – отвърна кратко Лорън и задърпа Нюбай за ръката. – Хайде!

Четиримата се отправиха към вратата и излязоха на портала. Навън бе станало по-хладно, въпреки че влагата продължаваше да тегне неприятно. Но свеж и прохладен въздух подухваше и поклащаше гъстия листак около къщата на леля Роужи.

– Къде отиваме? – попита Нюбай. – Отново ли във вагон-ресторанта?

– Ще видите – Лорън отново бе лаконична.

– Вагон-ресторантът изигра ролята си – поясни Старият мъж

Дарфи. – Няма никакво значение КЪДЕ отиваме сега. Необходимо е само да се движим.

Леля Роужи хвана ръката на Нюбай. Шокираният пътник чакаше Старият мъж Дарфи да улови другата – така бе почнало при Тереза Поповър и при мисис Сийбърн, така Грег Рембрик и младежите от ЗОМХ се хванаха преди той да ги убие. Но пияницата предпочете да поостане назад и да говори нежно с Лорън. Успокоението го накара да насочи вниманието си към треперещата от старост бабичка до себе си.

– Мисля си – каза тя, – дали сте обърнали внимание на интересния факт, че след всеки случай, Вие като че ли се събуждахте. Преживените от Вас епизоди изглеждаха като сън и до голяма степен бяха такива. И сега се намирате на същата степен.

– Това сън ли е? – попита той без да е сигурен какво има предвид.

– Да, отчасти е така – отвърна бабичката. – Може ли да се сетите за някое отличие между офертата на групата на ЗОМХ и останалите Ви неочаквани сблъсъци.

– Сякаш да – произнесе бавно Нюбай. – Последният път бях сам. Изобщо не ви видях, нито Вие, нито Стария мъж Дарфи преди нещата да са приключили. Фактически видях първо Лорън, която влезе преди вас двамата.

– Точно така. И трябва да бъдете поздравен за проявената наблюдателност. Вие се справихте с прецизност, вкус и необходимата бързина. Но сега Вие сте една безформена личност. Това е наистина голяма загуба. Вие имате слабо влияние върху света. Знаете ли това?

Нюбай тъжно се засмя.

– Кога бих имал отново някакво влияние? – заинтересува се той.

– Точно това се опитваме да променим – обясни леля Роужи.

– Благодаря ви за съдействието.

– Сега отново се напрегнете и си помислете, какви други различия може да откриете?

– Предавам се! – вдигна ръце Нюбай.

– Ами, Вие още не сте излезли от съня с ЗОМХ. Всичко продължава по една непрекъсната линия оттогава досега.

– Така ли? Да! – завика Нюбай. – Така е! Знаех си, че нещо не е наред.

Леля Роужи спря на тротоара и погали ръката му.

– Младежо Нюбай, ние Ви обичаме – започна тя с обичайния си глас, – защото Младежът Дарфи Ви победи на шах и ще Ви помогнем. В наша власт е да Ви оставим такъв какъвто сте сега – една дишаща нула.

Преди сме постъпвали така. Но Вие ни интересувате специално. И затова ще Ви тласнем към окончателната стъпка.

Наоколо беше необикновено тъмно. Търговският пътник се замисли и не успя да реши, дали нощта бе паднала внезапно или тъмнината бе последица от продължаващия сън. Кръгла жълта луна висеше на небето огромна, така голяма, сякаш бе в началото на хоризонта, а не се вираше от височината на апогея си. Нюбай се вгледа в нея и почувствува неприятен хлад. Студената светлина се промъкваше през очите му направо във вените. Той побърза да отклони поглед.

Разнесе се дрезгавият крясък на нощни птици. Те ловяха пърхашите насекоми. Ето, пискащата цикада напразно се опитва да избяга налитащата переста маса. Нюбай не можеше да разтълкува тяхното предупреждение. Той продължи да върви. Двамата старци мълчаха. Лорън си тананикаше „Воларе“. Край тях се точеха плътно затворени къщи, които излъчваха слаба светлина от кристалните глобуси монтирани на прозорците и вратите.

Но къщите не представляваха заплаха тази нощ. Нюбай усещаше любопитството им на странични наблюдатели. Отделните фигури, които се появяваха понякога вътре, бяха така безпомощни, както той самия. Те виждаха всичко, но едва ли това би им било от някаква полза.

Величествените сгради се изтъркулваха една след друга. Нюбай схвана, че се спускат по стръман сенчест хълм. И улицата вече не беше павирана с червени тухли. Тя беше покрита с някакъв непознат черен материал, в който вградени диамантени парченца излъчваха приятна светлина. Около минута тези лъчи се опитаха да поговорят с него, но той не можа да го осъзнае.

Тогава се обърна назад и потърси с поглед къщите, неговите единствени и безсилни съюзници. Но те бяха изчезнали. Вместо тях се виждаха масивни абстрактни сенки, черни като твърди блокове с островърхи сенки по нощното небе.

Той мина край тези извисяващи се кубични форми и пирамидални правоъгълници. Лунните лъчи хвърляха върху тях неприятни отблясъци с жълтеникаво-зелена окраска. Дърветата сякаш потънаха в земята. Насекомите и птиците се бяха скрили. Звучите – замряли. Лорън и старците – изчезнали!

Нюбай се движеше през равнинния пейзаж, под краката си усещаше твърда и гладка земя, без камъни, треви и подаващи се корени. Огромните сенки намаляваха на брой, докато накрая далеч пред себе си виждаше само една в осветеното от Луната поле. Забърза се нататък.

Това бе единствената нишка, която още можеше да му покаже къде е, кога е, кой би могъл да бъде и как може да се измъкне.

Затича се. Но усещаше, че минават напразно часове, а черната маса в далечината не се приближава. След като известно време Луната безучастно го наблюдава, тя се спусна зад хоризонта и го остави на бледата светлина на звездите. Чудовищната сянка се превърна в черна кръпка на черния нощен фон. Не спираше и се удивяваше на факта, че не усеща умора.

Когато най-сетне достигна черно-зеленото гигантско нещо, той видя, че това не беше някаква гладка фасада, както останалите сенки. На различни места по повърхността слабите звездни лъчи улавяха прорези и вдлъбнатини и въпреки че грамадата се издигаше високо в безкрая, всички тези особени празнини, той можеше леко да достигне. Нюбай протегна ръка и докосна един отпечатък. Пръстите му очертаха буквата „А“. Продължи изучаването на странния предмет. Цялата стенописна резба се оказа от букви. Надписът не можеше да се обхване с един поглед. Смислът му се откриваше буква по буква, дума по дума.

– „Този“ – произнесе той гласно – „свят“, – и продължи да чете побързо, – „този каменен остров, тази окована в мрамор кал, тази топка, която виси в пространството, е единственият паметник издигнат в моя чест. АЗ СЪМ САМ. Аз съм този каменен блок. Аз съм тези пленени думи. Аз се превърнах в могъщ каменен пиедестал, чиято единствена функция е да даде форма на тези думи.“

Нюбай спря да чете. Гласът му беше присипнал. Погледът му се върна на буквите, които бе проследил. Техните извивки в скалата бяха изпълнени със спектрално излъчване. Сега можеше лесно да ги прочете. Но следващите думи обаче продължаваха да се крият в тъмнината.

– „Ако някой се усъмни в моето съществуване“ – продължи той, – „нека се съмнява само в себе си. Ако някой оспорва моята цел, нека оспорва само себе си.“

Страхът, който усети, се появи неочаквано. Гърлото пресъхна, кръвта се втурна по вените, като бучеше в ушите. Той не можеше да спре думите:

– „Като думите, скалата, камъкът, светът запомнен в пустотата на нощта, нека този, който чете тези редове, да потрепери вътрешно, като шумоленето на отдавна откъснато и изсъхнало листо в зимна буря.“

Нюбай усети разумът да го напуска. Неговото АЗ се изтръгна от мястото, където беше закотвено и попадна в тайно кътче на неговия дух.

Повече думи нямаше.

Нюбай се дръпна няколко крачки назад и се взря в равномерното излъчване, което продължаваше да очертава надписа. После – още няколко крачки назад. И още! Погледна каменната грамада и видя себе си да скалата с ръце потънали до китките в студените бели пламъци.

– Хей! – извика Нюбай.

Той искаше да избяга. Той искаше да се измъкне обратно през полето, през разбърканите каменни планини, докато не са се превърнали отново в къщи, той искаше да изтича до самотната могъща кула и своето тихо изображение. Но не направи нито едното, нито другото. Стоеше и наблюдаваше как другият Нюбай коленичи в прахта и започана да се моли. Другият Нюбай се преклони пред ужасния каменен стълб и светлината на издълбаните букви. Другият Нюбай изричаше някакви несвързани думи. Другият Нюбай размаха бавно ръце над главата си. Другият Нюбай сви ръцете си в покорна поза на обожание.

– Не допирай ръцете си една до друга! – изкрещя Нюбай ужасен.

Твърде късно. Другият Нюбай се замята буйно. Нещо вътре в него лудо блъскаше насам натам. Кожата започна да се разпада на едри парцали. Нюбай втрепенено гледаше как парчетата трептящо и още живо месо падат на земята и се превръщат в купчинки ненужна пепел. Порив на вятъра ги подхвана и от другия Нюбай остана само едно сиво и разпиляващо се в пространството облаче.

– Велики боже, какво стана? – запита се Нюбай и очите му се изпълниха със сълзи.

– Вие сменихте себе си – дочу той гласът на леля Роужи. – Вие напуснахте собственото си аз-сън, както насекомото изоставя ненужния вече пашкул или змията мъртвата си люспеста кожа.

Нюбай се огледа с надеждата да я види. Празното поле беше изчезнало. Каменните кули не си виждаха. Той се намираще в гостната на леля Роужи.

– Нищо не разбирам – каза той.

– Това е добър знак – прецени Старият мъж Дарфи. – Ако разбирахме, щяхме да имаме още много работа да вършим. Вие сега сте един от нас. Вие станяхте истински Гремиджанин. Вие сте готов да си намерите тук работа, къща в която да живеете, нова жена, може би. Вие сте готов да ни помогнете, когато друг странник дойде да ни посети.

– Ние ще Ви уведоим, ако някога се нуждаем от Вас – допълни леля Роужи.

– Вие не сте повече шизофреник – възкликна Лорън и се хвърли да го прегръща. – Вие сте великолепен, добър, открит, разбираем. От сега

нататък няма за какво да се притеснявате.

– Добре – съгласи се той.

– Не всеки е в състояние да убие собственото си аз-сън – обясни Старият мъж Дарфи. – Някои хора въобще го нямат.

– Не бъдете толкова бомбастичен, Младежо Дарфи – укори го старата жена и отново се обърна към Нюбай. – Сега Вие сте напълно асимилиран. Да знаете, Вие сте просто щастливец. Този град е много избиращелен по отношение на тези които си избира.

– Той може да си позволи това – с гордост каза Старият мъж Дарфи.

– Защо не е толкова голям град – каза Лорън.

– Хути-хут – пробуха Нюбай. – Хути-хут.

КРАЙ

© 1974 Джордж Алек Ефинджър
© 1993 Сийка Петрова, превод от английски

George Alec Effinger
Heartstop, 1974

Източник: <http://sfbg.us>

Публикация:

НЕ ОТ ТОЗИ СВЯТ (Мистична фантастика). 1993. Изд. Неохрон, Пловдив. SF
Трилър, No.14. Съставител: Николай СТРАНСКИ, Иво ХРИСТОВ. Превод:
Красномир КРАЧУНОВ. Страници: 176. Цена: 13.95 лв.

Съдържание:

На Земята е прекалено скучно, Филип К. ДИК – с.3-32;
Спиране на сърцето – Джордж ЕФИНДГЪР / Превод: Сийка ПЕТРОВА – с.33;
Вашият приятел, Джек Изкормвача – Робърт БЛОХ – с.105;
Пътеките на желанията – Урсула ЛЕ ГУИН – с.129-172;
Библиотека „Световна фантастика“; Суперигра „Трилър Шанс“ [реклама];
Енциклопедия на фантастиката, част V (БОРХЕС-БРИТАНСКИ НФ НАГРАДИ)- с.
173–176.

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/1033>]